

İktisadi Düşünceler

Thomas Malthus

-Daniel Malthus(Thomas Malthus'un Babası)-kötümser.

-William Godwin

-Condorcet

-Rousseau

Malthus'un Nüfus Teorisi-Nüfus adlı kitabı

1-İnsan,yaşamını devam ettirebilmek için gıda maddelerine muhtaçtır.(Aritmetik artar.)

2-İnsan nüfusu sürekli artmaktadır.(Geometrik artar)

Nüfus artışı,gıda mallarından daha hızlı arttığı için sıkıntı oluşuyor.

Nüfus artış hızını önleyici faktörler: !!!Eğitim önemli

-Pozitif faktörler.(salgınlar,bulaşıcı hastalıklar vb. ölüm oranlarını artırıcı)

-Önleyici faktörler(doğum oranlarını azaltan faktörler)

Malthus,nüfus adlı kitabında Osmanlı İmparatorluğunda gıda mallarının önemiyle alakalı görüşleri var .(gıda malı üretimi yetersiz,aşar vergisi yetersiz,hukuk yetersiz,tarım teknolojileri yetersiz.)

Osmanlıda nüfus beklendiği kadar fazla değil,çocuk ölümleri ve salgınlar çok fazla,savaşlar nüfusun azalmasında çok etkili

!!! Malthus,nüfus için doğum kontrol yöntemlerini uygun bulmuyor.

Malthus-Azalan verimler kanunu

Malthus ilk iktisat profesörüdür Adam Smith'in Ahlak Felsefi Kürsüsünde hocadır.Günümüzde azalan verimler kanunu bütün sektörler için geçerliyken Malthus'un analizinde sadece 'tarım' sektöründe geçerlidir.

Verimli topraklar kısıtlıdır ve nüfus da sürekli arttığı için artan nüfus verimsiz topraklarda gıda malı üretimine geçecek.

Buna bağlı olarak tarımsal ürünartışı düşecektir.Her şeyi belirleyen nüfustur.

Rant Teorisi:

1-Toprak cömerttir.üzerinde çalışanların ihtiyaçlarını karşılar.Adam Smith'e benzer.

2-Toprak,nüfusu belirler.

3-Verimli topraklar kısıtlıdır,kıttır.

Nüfus artışının doğurduğu gıda talebi artışı ve buna bağlı olarak yükselen gıda fiyatları tarım sektöründe daha verimsiz toprakların dengeye girmesiyle beraber ekonomide ortalama üretim maliyetlerinin artmasına yol açacak.Bu da verimi düşürecek.

Malthus sermayenin toprağın ıslah edilmesinde kullanılması durumunda gıda üretiminde rahatlamının olacağını belirtir.Toprağa yapılan yatırım gıda üretiminde rahatlamının olacağını belirtir.Toprağa yapılan yatırım gıda üretiminde rahatlatma sağlar ama bu çabalar tarımdaki verim azalışını önlemeye yeterli olmaz.-Malthus kötümser

Tarım sektöründeki verim,diğersektörlerdeki verimden daha azdır.

Suni desteklerle nüfus azalmaz,nüfus artışı azaltılmalı,gıda mallarının verimli olması için teknikler geliştirilmeli.

Devlet müdahalesine karşı olmasına rağmen İngiltereyi korumak için devlet müdahalesine bile başvurulabileceğini söyler.

Adam Smith'e benziyor.Adam Smith'te serbest ticaret yanlısı fakat bazen ülkeyi korumak adına ticareti kısıtlayıcı önlemler koyulabilir der.

Devlet müdahale etmek zorundaysa bunu maliye politikası ile yapabilir.(Malthus)

David Ricardo(1772-1823)

Malthusla yakın arkadaşlar ve aralarındaki yazışma iktisadi belge niteliği taşır.

Soyut düşünme yeteneğine sahip.Matematiği çok güçlü.

Adam Smith'in milletlerin zenginliği kitabını okuduktan sonra kendini tamamen iktisada vermiştir.

Çok para kazanmış ve bu paralar ile çiftlik satın almış millet vekili olmuştur.

*İlk kitabı 1815 banknotların değer kaybetmesinin nedeni olarak külçe fiyatlarında artış.

*1817- Politik iktisat ve vergilemenin ilkeleri(sebep sonuç,tümden gelimler,varsayımlar,soyut teorik düşünceler.)Kitabı kendisi pek yayınlamak istemedi,arkadaşları ısrar etti.

Ricardocu kötü alışkanlık= Tamamen sat,tümgelimi durum kullanan,yüksek matematiğe dayalı analiz yapan,iktisadi tarih,sosyoloji,felsefe ve ahlaktan soyutlayan yöntemdir.(Malthusa göre daha zor anlaşılır insan Ricardo)

Ricardo daha çok dönüşüm üzerinde durmuş,Adam Smith ise iktisadi kısımda (Mukayeseli üstünlükte)

Tarımsal üretim ona göre toplumun 3 sınıfı arasında bölüşülmektedir.

-Ücret

-Kar

-Rant

Ricardonun Rant Teorisi

Malthus'un Rant Teorisine benziyor ama onunkinden daha iyi.

Dünyada verimli topraklar sınırlıdır.

İnsanlar abışt averimli topraklarda üretim yaparlar,nüfus arttıkça gıda mallarına olan ihtiyaç artacak ve ilave (yeni)topraklar üretime açılacak.

Önce 1.sınıf (verimli topraklar) üretime açılacak,nüfus arttıkça 2. Sınıf topraklar açılacak.3. sınıf,4. Sınıf... topraklar yani daha az verimli topraklar kullanıma açılacak ta ki hiç rant getirmeyen topraklara kadar.

(Malthus'a göre hiç rant getirmeyen yani mahsul getirmeyecek toprak kısmı yok.)

2 Tür toprak sahibi olmaktan getiri sağlanacak (Malthustan ayrılan yanı)

1-Nüfus arttıkça gıda talebi artacak,artan gıda talebi,gıda fiyatını yükselteceği için toprak sahipleri tarhlı fiyatlarındaki artışın toprak fiyatını yükseltmesinden faydalanacak.

2-Nüfus arttıkça daha az verimli topraklar üretime açılmaya başlanacak ve bu durumda en verimli toprakların değerini artıracığı için daha verimli toprak sahiplerinin rantını da arttıracaktır.

Verimli toprak sahiplerinin 2.bir tür kazancı ortaya çıkacak.

Tahıl üretiminin verimsiz topraklara yayılmasının sonucunda ilave bir kazanç(rant) elde etmesine diferansiyel rant diyoruz.Verimli topraklar daha değerlendirildi,2. Getiri elde edildi--- Sadece Ricardoda var.

Verimsiz topraklarda daha çok emek gerekecek ve bu da ücreti artıracak karı düşürecek.

Kar ve ücret arasında bir çatışma vardır.

Hiç rant getirmeyen topraklarda emek talebinin artması ücretleri yükseltir.Artan ücretler karları düşürür,karlar düşerse sermaye birikimi yavaşlar,sermaye birikimi az olduğunda da iksitasdi büyüme yavaşlar.

- **SONUÇ:** Yeryüzünde verimli topraklar kıt ve nüfus sürekli artıyor,bu diferansiyel rantın ortaya çıkmasına yol açıyor.Toprak sahipleri hiçbir şey yapmadan gelirleri artıyor.

1-Toprak sahiplerinin üretimden rant adı altında aldığı payın artması üretimin karlılığını düürdüğü için yatırımları düürecek,sermaye birikimi yavaşlayacak,bu yüzden toprak sahiplerinden vergi alınmalıdır,sermaye sahiplerinden vergi alınmamalıdır;çünkü sermaye üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması üretimin karlılığını artıracaktır.

2-Nüfus arttığında gıda mallarının talebine bağlı olarak gıda fiyatlarının artması para kullanılan bir ekonomide nominal ücretleri arttırır.

Gıda fiyatlarının düşmesi sağlanmalı,parlamentoda çok konuşuldu.

Ricardo döneminde gıda ithalatı serbest değil,gıda ithalatı serbest olmalı çünkü gıda ithalatı ve ülkeye tahıl girişi serbest olursa ülkeye ucuz bir şekilde gıda girişi sağlanır ve toprak sahiplerinin rant teorisi üzerinden elde ettikleri haksız kazanç engellenir.

3-Ricardoya göre toprak sahipleri sınıfı ile toplumun diğer sınıfları arasında bir çıkar uyumsuzluğu vardır.

Ücret ve karlar arasında çatışma var.

Klasik iktisatta karlar anaca ücretlerin düşmesiyle artabilirve ücret artışları kar oranlarını düşürür.

Ricardonun ortaya koymuş olduğu ücretlerle karlar arasındaki bu çatışmaya Temel Bölüşüm Teoremi denir.

Ricardonun Tahıl Modeli

İki temel varsayım var:

1-Bütün bir ekonomiyi tek büyük bir çiftlik olarak düşünmektedir.

2-Ücretlerin Tunç piyasasına göre ücretler geçimlik seviyede sabit bulunmaktadır.(Yani klasik iktisatta,nüfus artışı ücret seviyesini,ücret seviyesi ücret fonunu,ücret fonunda sermaye stoğuna bağlıdır;yani bu konuya göre sermaye stoğu; ve ona bağlı olarak da ücret fonu büyümeden ücretlerin artırılması imkansızdır.(Bu yüzden ücretler asgari seviyede belirlenir.)---- Ücretlerin Tunç Kanunu

3-Sermaye ile emek arasında sermaye-emek oranı kullanılır.(sabit bir sermaye(emek) oranına dayalı olarak analiz yapılır.)

Ricardonun tahıl modelinde emeğin ücreti,sermayenin karı ve toprağın rantı tahıl fiyatına bağlıdır.

Azalan verimler sınırlı bir toprak içinde emeği ne kadar artırırsanız artırın toplam üretim düşecek.

*** Serbest bir dış ticaret Ricardoya göre gıda mallarının fiyatının düşmesine yol açacak,(daha düşük nominal ücret) bu da daha yüksek kar demek,daha yüksek kar da daha yüksek iktisadi büyümeye yol açacak.

Mukayeseli üstünlük Teorisi – Ricardo önemli

Ricardonun Para Teorisi

Parayla ilgili çok kapsamlı bir çalışma yapmış ve diğer bütün klasik iktisatçılarda olduğu gibi Ricardo da paranın sadece bir mübadele aracı olması özelliği devam ediyor.

Paranın miktar teorisi,Ricardonun analizlerinde önemli bir yer tutuyor.

Paranın miktar teorisine göre Fisher tarafından geliştirilerek kullanılır.

Paranın arzı ve fiyatlar genel seviyesi arasında doğru yönlü bir ilişki vardır:Para miktarı artarsa,aynı oranda fiyatlar genel seviyesi artar.

Klasik iktisattaki,paranın miktar teorisinin geçerli olması için bazı varsayımlar yapılması lazım:

Varsayım 1- Ekonomi her zaman tam istihdam seviyesinde olmalıdır(klasik okulun en önemli önermelerinden biri)

Varsayım 2- Gayri iradi işsizlik yok.

Varsayım 3-Para sadece işlem amacıyla talep edilmeli (günlük ihtiyaçlar)böylece fiyatlar tam esnek olmalıdır.(malın miktarı arttığında fiyatı düşmeli ve malın miktarı düştüğünde fiyatlar yükselmeli)

Dolaşımda bulunan paranın (enflasyonu önlemek için) %100 altın karşılığının bulunması gerekir.(**Banknot ilkesi**)

Devletin para arzını artırarak,enflasyonu önlemek için devletin para politikasıyla müdahale etmesi anlamına geliyor: çünkü devlet hiçbir şekilde ekonomiye müdahale etmemeli.

Ricardonun Banknot İlkesiKlasik iktisatçılar arasında bazı tartışmalara yol açıyor.

Bazı iktisatçılar bu modeli kabul etmiyor.Bunlar : John Stuart,Mill...

Para miktarındaki artışın fiyatları yükseltmediği,tersine fiyatlardaki yükselişin para miktarını yükselttiğini kabul etmişlerdir ve onlara göre paranın &100 altın karşılığının olması anlamsızdır.

Günümüzde bunlar değil;Bankacılık ilkesi önemli.

Ricardonun Emek-Değer Teorisi

Ricardoya göre değer, kıtlıktan ve emekte doğar.Antika eşyalar falan çoğaltılamayan mallardır ve bu mallar kıt oldukları için değerlidir.Tekel malları emek-değer analizleri dışında tutulur.

Emek-Değer teorisi ile ilgili varsayımlar.

1-Bütün ekonomi tek büyük bir çiftliktir.

2-Bütün üretim için geçerli olmalı,sermaye ve emek oranını sabit kabul ediyor.

3-Emek homojendir.

4-Hiç rant getirmeyen topraklarda tahıl üretimi sadece emek ve sermaye tarafından gerçekleştirilmektedir.Hiçbir şekilde rant getirmeye topraklarda,Toprak sahiplerinin üretime katkısı bulunmamaktadır.

Sermaye birikiminin geçerli olduğu ve özel mülkiyetin gerçekleştiği sanayi üretiminin geçerli olduğu Ricardonun emek-değer teorisini şu şekilde açıklayabiliriz:

1-Nüfus artışı gıda talebini artırır,gıda talebinde meydana gelen artış gıda fiyatlarını yükselterek tahıl üretiminin verimli topraklardan,hiç rant getirmeyen verimsiz topraklara doğru genişlemesine yol açar.

2-Verimli topraklarda tahılın değeri üretimde kullanılan emeksermaye ve toprak tarafından belirlenir.Üretim hiç rant getirmeyen topraklarda ise bu olay değişir.

3-Hiç rant getirmeyen topraklarda tahılın değeri sadece sermaye-emek tarafından belirlenir: çünkü verimsiz topraklar oldukları için ve rant olmadığı için üretim değerinin içinde kirayı ranta dahil edebiliriz.

4-Sermayeyi emek cinsinden tanımlayabilir miyiz;

Ricardoya göre sermaye dolaylı emek.Yani emek doğrudan emek;sermaye dolaylı emek.

Değer, emek tarafından belirlenmektedir,emek 2'ye ayrılmaktadır.Doğrudan emek,Dolaylı emek(sermaye)

Hiç rant getirmeyen topraklarda değeri meydana getiren şey emektir.

Ricardonun Dış Ticaret Teorisi

Ticaretin önündeki bütün engeller kaldırılmalı,dış ticaret serbest olmalı.Bunu açıklayabilmek için de;mukayeseli üstünlükler teorisini kullanır.

Adam Smith- Mutlak üstünlük-Dış ticaret önemli.

Ricardo-Mukayeseli üstünlük-Mutlak üstünlüğün önüne geçmiş.

Mukayeseli üstünlükte iki ülke modelini ele almış (italya-portekiz) ve sadece 2 ürün üretildiği varsayılmış(kumaş-şarap)

Mukayeseli üstünlüğe,ucuza üretilen mal önemli.

Ricardonun,Adam Smith'ten üstün olduğu taraf serbest dış ticaret teorisive mukayeseli üstünlükler teorisi.

Ricardocu denklik=Devlet vergi oranlarını düşürse bile gelecekte vergi geliri azalacağı için gerçekte vergi oranları artacağı için şu anda daha fazla tüketmeyerek gelecekteki vergi artışının bana koyacağı yükü düşünüyorum.

Serbest dış ticarette gıda fiyatlarını düşük tutabilmek için gıda ithalatı serbest olmalıdır.

Tahıl yasalarını kaldırmaya yönelik çalışmalarda bulunmuş.(Tahıl ithalatını kısıtlar tahıl yasası) Ricardo milletvekili.Böylece fiyatlar düşecek.

Para miktarındaki artış,fiyatlar genel seviyesini aynı oranda artırır.

Ricardoya göre devlet,iktisadi hayata müdahale etmemeli.

Karl Marx'ın emek-değer teorisinin temelidir.

Ricardocu kötü alışkanlık:Ricardo iktisatı soyut ve teorik hale getirdi,diğer sosyal bilimlerle olan bağını kopardı,eleştirildi.

Ricardo-Tümünden gelir metodu.

Jean Baptiste Say (SAY kanunu)

1767 – 1832 yılları arasında yaşamış.

Klasik okulun tek Fransız temsilcisi.

İktisadi analize yaptığı katkılar çok önemlidir.

Say kurulan modelin gerçekçi varsayımlarından (Ricardodaki gibi soyut olmayan) oluşmasını istiyor ve bu modellerin sonuçlarını gerçek hayatta test edilmesini istiyor, Ricardonun bunları yapmadığını söylüyor.

Tümevarım Modellerinin kurulmasını istiyor.

İktisadi analizde yoğun matematik kullanımına karşı çıkıyor.

İlk defa müteşebbis(girişimci) kavramını iktisadi analizlerin içine yerleştiriyor.

3 üretim faktörü vardı:

- Emek - Ücret
- Sermaye - Faiz/kar
- Toprak - Kira/Rant

Müteşebbis:İktisadi işin planlamasını yapan,üretim sürecinde,üretim faktörlerini bir araya getiren.

Say sayesinde üretim faktörleri sayısı 4 oldu.

Say, Emek-değer teorisine itiraz etmiştir.(iktisadi analiz içinde değişmeyen bir değer ölçütü aramanın imkansız olduğunu ortaya koymuştur.) Emeğe değil de bireylerin kararına dayalı subjektif bir değer teorisi geliştirmeli.

Alternatif maliyet teorisi geliştirmiştir.(bir malı elde etmenin maliyetini,vazgeçilen malın değerine bağlamaktadır)-Faydaya dayalı,marjinalist iktisatçılar arasında önemli.

Say Kanunu

Tümdemgelim metodundan yararlanılmış.

Varsayımları

- 1-Mallar mallarla mübadele edilir.
- 2-Her arz kendi talebini yaratır.Üretilen her mal satılır,aşırı üretim yok.
- 3-Kazanılan bütün gelir harcanır

İktisadi krizler bulunmamaktadır.

Bu kısım MALTHUS

Malthus Say kanununa itiraz etti,eleştirdi,yaşadığı dönemde ekonomiyi gözlemleyerek ve tümevarım yöntemini kullanarak Say kanununun eksik olan yönünü şöyle açıkladı.

Bir ekonomi içerisinde üretilen malları 2 ye ayırdı

1-Temel mallar(gıda malı)

2-İkincil mallar(gıda dışı mallar) Malthus temel mallarda ortaya çıkabilecek bir arz fazlasının nüfus artışına yol açarak gıda talebini oluşturacağını,bu şekilde Say kanununun geçerli olabileceğini kabul etmiştir.

***Temel mallarda Say kanunu geçerlidir.

***Gıda dışı mallarda (ikincil)arz fazlası ortadan kaldırmak mümkün değil,çünkü ikincil mallarda genel aşırı üretim olabilir;bu durumda klasik harcamalar teşvik edilmelidir.

Yeni konu yatırımları ile istihdam teşvik edilmelidir(Malthus)

John Stuart Mill

1806-1873 yılları arasında yaşamış

Klasik okulun en önemli temsilcilerinden biridir,babası da öneml iktisatçı.

İktisadi düşünceye katkısı:

1-Faydacı felsefeyi ele alan önemli katkıları var.

2-Bireysel özgürlüklerin analizini yapmış

3-Bölüşüm teorisiyle ilgili katkıları var.

1-Fayda:iktisadi analizin temel konusu.Faydacılık ilk Bertham tarafından ortaya atılmış,Mill de analizleri yapmış.

Faydacılık ile Neoklasik iktisatın gelişimine zemin hazırladı.

Özgürlük kitabında-bireycilik,akılcılık.

Devlet iktisadi hayata müdahale edebilir ama bireyin ahlaki değerlerine müdahale edemez.

Özgürlük anlayışında eşi Taylor'dan etkilenmiş,kadınları savunmuş.

İnsanlar birbirine zarar vermedikçe özgür olmalı.

Bölüşüm Teorisi(Mill)

Servetin üretilmesi ile bölüşülmesinin ayrı yasalar olduğunu söyler.

Servet üretildiği zaman kişiler tarafından istedikleri kadar dağıtılabılır.

Devlet yasal düzenlemelerle servetin dağılımına müdahale edebilir.

Jeremy Bentham

1748-1832 yılları arasında yaşamış

Bütün klasik iktisatçılardan etkilenmiştir.

Klasik okulun felsefi yönünü de ortaya çıkarmış.

“En büyük sayı,en büyük mutluluk.”

Faydacı felsefeyi hayata geçirmiştir.

Faydacı Felsefe

İktisadi birimlerin tamamen mutluluğa yönelme,mutlsuzluktan kaçınma olarak nitelendirir.Bentham.Herkes hazza yönelir,elemden kaçır.(1.önerme)

Hayatın iyi davranış,rasyonel davranış bireylerin seçimlerini oluştururken zevklerini hazlarını max ve elemelerinin min yaptığını söyler.(2. Önerme)

Toplumun kurumları,hukuksal yapısı,toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler düzenlenirken her birinin kendisine en yararlı olan davranışı herkes için yararlı olan davranış olmalıdır.

Herkes kişisel çıkarı için çalışmalı,mutluluk max olmalı.

Doğal düzen felsefesinin içerdiği bir uyum söz konusudur,çatışma yok.

Birey ve toplum arasında uyumsuzluk çıkarsadevletin iktisadi hayatı düzenlemesi lazım.

Mülkiyet hakları korunmalı

Klasik Okulun Eleştirisi

Sosyalizm ve Alman tarihçi okul tarafından çok eleştirilmiş.

Klasik iktisatta benzeri faaliyetlerin talebi çok arttı,insan faktörü hiç dikkate alınmadı.

İnsan sadece çıkarları peşinde koşan varlık olarak görülmüş insanın duyguları yok.

Zaman unsuru yoktur.(klasiklerde)

Klasiklerde krumsal faktör yoktur

Klasikler,insanların gruplar halinde...

İnsanların,sermayenin,insanların hareketlerini analiz edememiş klasikler.

Bazı teorilerde yanlış tahminlerde bulunmuş.

Bırakınız yapsınlar,bırakınız geçsinler ile daha kötü birdünya düzeni oluşmuş,çatışmalar olmuş.

Sosyalizm

Kişinin değil toplumun çıkarları önemli.

Alman felsefesi tamamen toplumu önemseyen yaklaşım getirdi,Sosyalistler bunu kendine temel almıştırlar,çünkü topluma karşı analizler yapılması gerektiği düşünür.

Alman felsefesi devletçilik aklına dayanır ve toplumsal hayatın düzenlenmesi ve devletin planlayıcılığının ele alınması gerektiğini savunur.

Sosyalizm kısaca Alman felsefesinden etkilendi.

Klasik okul yerine Sosyalizm doğmaya başladı.

Sosyalizm Türleri

Ütopycı Sosyalizm:H.C. Saint-Simon,C.Fourier,R.Owen

Ütopycı sosyalistler isyanlara,ayaklanmalara ve grevlere karşılar ve tamamen işçilere yönelik bazı düzenlemeler yapılmasının yeterli olabileceğini,insanların empati yapabilmeleri vs ile daha hayalci,ütopik bir çevre var.Ütopik sosyalistlerin birçoğu kooperatifçi modeller benimsemişlerdir.

Devlet Sosyalizmi:L.Blanc

Kar amacı değil de toplumu ilgilendiren sosyal amaçları gerçekleştirmek için devletin,ekonominin bütün sektörlerine hakim olması gerekiyor.Rusyanın devlet sosyalizmi buna örnek,devlet bütün sektörleri yönetiyor.Devletin işveren olduğunu düşünebiliriz.Kooperatifçiliğin de güçlendiğini görebiliriz.

Hristiyan Sosyalizmi:C.Kingsley

Kingsley bu sosyalizm türünü 1800'lerin ortalarında geliştirdi

Hristiyanlığın iktisadi hayata anlam kazandıracağını düşünüyor.

Bu düşünceye göre:incil ülkeyi yönetenlerin,başbakanların,,bütün işverenlerin ve işçilerin bir nevi el kitabı olmalıdır.

İncilde yer alan tanrının ortaya koyduğu düzen,sevgi ve kardeşlik bağları yeniden dünya hayatına geçirilmelidir.

Bütün mülkler ortaklaşa kullanılmalıdır.

***Kesinlikle şiddetle mücadele var,sınıf ayrıcalıkları yok,çatışma yok.

Anarşizm:P.J.Proudhon

Anarşizm temsilcileri her tür otoriteye karşıdır(devlet,hükümet..)

Güçlü olan her şey baskıcıdır ve bütün baskılar ortadan kaldırılmalıdır.

Her türlü yöntem mubahtır.

Bireysel özgürlük mutlak olmalıdır,özgür olmadıkça hiçbir iktisadi girişimin anlamı yoktur.

Proudhon'un bazı düşünceleri hayalci (ütopik)sosyalistler arasında yer alır.

Marxçı Sosyalizm:K.Marx ve F.Engels

En bilimsel sosyalizm türüdür.

Marx'ın birçok kitabı vardır.

Revizyonizm:E.Bernstein(almanya),S ve B Webb(İngiltere)

Sınıf mücadelesi yoktur

Eğitim çok önemli,hak eğitilmeli.

Yeniden seçilmek isteyen hükümetlerin benim oyuma ihtiyacı var;bunun için devlet monopolleri ortadan kaldırmalı,işçilerin çalışma şartlarını değiştirmeli,önemli kamu hizmetlerini sunabilmeli,devletin sermaye üzerindeki kontrolü sürmeli.

Hükümet toplu ihtiyaçlarını önemsemeli.

Sendikalizm: G.Sorel

Parlamentoya ve askerlere karşı olan bir yaklaşımı var

Sosyalizm eğer parlamentoda temsil edilirse:diğer bütün görüşler gibi siyasetten etkilenecek ve fırsatçılığa yönelecektir.

Sosyalizmin parlamentoda gösterilmesine karşı.

Ülkedeki bütün işçi sendikalarının birleşmesi gerekir,tek bir sendika olmalı.

Bütün işçiler tek bir sendika altında örgütlenmelidir ve bu da işçilerin devrimci hale getirilmeleri sağlanmalıdır,silahlanmaları sağlanmalıdır(güçlerinin farkına varmaları)

Tek bir sendika,kapitalizmi yıkmaya yetecektir,devletin de parlamentonun ortadan kalkmasına yol açacaktır.

Kişilerin kendi haklarını elde etmeleri,kendileriyle gerçekleşir.

Sosyalizmin Temel İlkeleri

Klasik Okulun çıkar uyumuna itiraz ettiler sosyalistler

Çıkarlar arasında tam bir uyumsuzluk var

Bırakınız yapsınlar,bırakınız geçsinler düşüncesini benimsemezler

Soy kanınına itiraz ediyorlar(kapitalist sistemde her arz kendi talebini yaratmıyor iktisadi krizler var)

Homo-economicus(iktisadi insan),bireysel çıkar peşinde koşmaya karşılar,insan maddi varlık olarak sınırlı değil(vicdanı merhameti var)

Ortak mülkiyetisavunurlar

Fakirlik gelir dağılımındaki eşitsizlik üzerinde çok durmuşlar.

İşçilerin çalışma süresinin kısıtlanması,tatillerinin olması,sağlık güvenlik yasalarıyla korunmaları,işsizlik ödenekleri olması,mesai ücreti olması vb klasiklerin önermediği sosyal politikalar var.

Özel mülkiyet değil kamu mülkiyeti olmalı.

Asla monopole sıcak bakmıyorlar

Gelir dağılımı sorununun çözümüyle alakalı çözümler üretiliyor.

Konjonktür dalgaları sosyalizmle başlamıştır

Saint Simon

1760-1825 yılları arasında yaşadı.

Tamamen ütöpik(hayalci)'dir. İşçi sınıflarının siyasi hareketlerini geliştirmesiyle ilgili düşünceleri vardır.

Eserlerini 19.yyda ele almış fakat;20.yy düşünürü olarak görülür.

Taraftarları onu tıplı dini lider gibi takip etmiş.

Yaşayışı tutarsız,düşünceleri birbirini tutmaz,ana fikir hep aynı.

Saint Simon ağacın tohumu gibidir,onu tanımak çok önemlidir.

Mecaz teorisi çok önemli(toplumu 2'ye ayırıyor,çalışanlar(bal arıları) ve aylaklar(eşek arıları ülke yöneticileri-mülk sahipleri) var).

Mecaz teorisne göre toplum sadece bal arılarından oluşmalı,eşek arıları ortadan kalkmalıdır.

Endüstriyi incelemek,düzenlemek onun için çok önemlidir;amaç üretime en uygun sosyal sistemi uygulamaktır.

Ona göre sosyolizmin tek kaygısı olmalıdır.insan ihtiyaçlarını karşılamak.

Hayalini kurduğu bir sanayi parlamentosu var ve bu parlamentoda 3 meclis var:

1.'si sanayici,mühendislerden oluşan işlerini yapan grup,2.meclis bilim adamlarından oluşuyor ve bilim adamları meclisin işleyişinden sorumu,3.meclis sanayicilerden oluşur bu meclis parlamentonun görevini yürütme mercii olacaktır.

Bu mecliste kralın adı yok.

Simon bilim adamlarını çok önemser onlara önemli görevler yükler.

Ekonomik toplumu yönetmek için devlete ihtiyaç vardır (devlet iyi denetçilerden oluşmalı)

İktisadi planlama ile ilgili önemli katkılar yapmış.

Üreticilerin(bal arılarının)kaybı Fransayı cansız bir bedene çevirir,bal arılarının yerine hemen yerışı konmaz fakat eşek arıları yerini hemen doldurabilir.Buna [parabol düşüncesi](#) denir.

Parabol düşüncesi--- onun ceza mahkemesine gitmesine yol açtı.

Verimi artırmak için bölgesel bankalar kurulmalı der Simon.

Üretim araçlarını bölhenin ihtiyaçlarına göre dağıtmalı.

Organizasyon yapılmış olacak.

[Organizasyon](#) iki temel ilkeye dayalı;

1-Devletin herkesin kapasitesine göre üretim faktörü vermesi.

2-Herkesin emeğine göre(herkes ürettiği mallara göre ücret alması)

Mülkiyet,üretimin gerekçelerine uymalıdır,mülkiyet sosyalleştirilmelidir.

Çağlar boyunca insan,insanı sömürmüştür.

Şu an işçiler(plateryo) sömürülmektedir.

***Simon mirasa karşıdır,emekle kazanılmamıştır,miras olmamalıdır.

Fourier

1772-1837 yılları arasında yaşamış.

Simon gibi düşünmez,sanayileşme,makineleşme büyük ölçekli üretime karşıdır.

Ticarete karşıdır.

12 duyu serbestçe hareket etmelidir. Bu grupları dikkate alarak en etkin üretimin gerçekleşeceğini savunur.

Falank adı verilen toplumsal/kooperatif birlikler kurularak yapılır.

Falank en fazla 300 aileden oluşacak,düzen çeşitli kurallara göre yürütülecek,herkese eşit üretim aracı verilecek,elde edilen toplam değer ortak havuzda toplanacak.

Polise gerek yok,hırsızlık olmaz.

Toplumda iş paylaşımı olmalı.

Kadın-erkek arasında mutlak eşitlik var

Amerikada falanj kuruldu ama başarılı olmadı.

Falanklar başarısız olsa da işçi hareketlerini etkilemiş,kooperatifin gelişmesine yol açmış.

Sismondi

1773-1842 yılları arasında yaşamış,fransızdır.

En başta klasik okulcudur iki kitabı var.

İngilterede insanların yaşam koşullarını görüyor,klasik okula karşı geliyor.

Aşırı üretim çok ciddi bir sorundur,ücret geçimlik seviyede çok düşük ve makinalara daha fazla sermaye yatırılmaktadır ve bu durum düzeltilmelidir.

Aşırı üretim kadar tehlikeli olan diğer şey:Liberalizm yüzünden servetin ve sermayenin sınırlı ellerde toplanması konusunda endişe eder.

Sermaye sahibi az sayıda,emek sahibi çok sayıdadır fakat hiçbir hakkı yoktur.

Servet ve sermaye sahipleri örgütlenebiliyorken,sendika kurabiliyorken işçi sınıfı sendika kuramıyor.

İktisadi krizlere sebep olan şey tek başına aşırı üretim değil emek ve sermaye kaybı arasındaki ayrılma ve bu ayrılma ortadan kaldırılmalıdır.

Servet-sermaye sahibi ve işçiler arasındaki bağı devlet kurmalıdır

Kişilerin çalışma koşullarının düzeltilmesi,pazar tatili olmasını sismondi ortaya attı.

Çalışma saatleri kanunlarla sınırlandırıldı,işverenler mesai ücreti vermeli.

İşsizlik ödeneği yapılmalı,sağlık vs hakları olmalı,.ocuk işçi çalıştırılmamalı.

Ücretli işçiye platerya adını ilk veren sismondidir.

İşçi sınıfının hakları korunmalı.

Owen

Düşünceleri ütöpik.

1771-1800 yılları arasında yaşamıştır.

Servetini kendisine borçludur,büyük bir fabrika sahibi,fikirlerini fabrikasında uygulamış.

İnsan doğası çevre tarafından belirlenir.

İnsanlar davranışlarından sorumlu değildir,şartlar onları belirler.

İnsanları cezalandırmak yerine onları kazanmalıyız.

Çocuk işçi çalıştırılmamalı(10 yaş altı yok)

İngilterede ilk kreş onun fabrikasında açılmıştır.

İşçilerine yakıt,gıda yardımı yapmış.

Gençlere iş yerinde eğitim vermiş.

Devlete çeşitli politika ve reform önerilerinde direktmeye çalışmış.

Fabrikalar kanunun kurulmasını sağlamış.

Çalışma şartlarının iyileşmesi için çaba göstermiş.

Kooperatiflerin kurulması için hükumeti ve sermaye sahiplerini ikna etmeye çalışmış,ama bunu yapamamış ve servetinin hepsini bunun için harcamış.

Kooperatifler(koloniler) kuruş ancak bunlar batmış.

Bütün ömrünü işçi sendikacılığının ve kooperatifçiliğin geliştirilmesine adanmış.

Sınıf mücadelesine ve grevlere inanmıyor,eylemlere ve çatışmalara kesinlikle karşı.

Sosyalizm terimi ilk olarak Owen tarafından kooperatifçilik dergisinde kullanılmış.

Proudhon

1809-1864 yılları arasında yaşadı.

Tez,Antitez ve Sentezi Mülkiyet Nedir adlı eserinde ortaya koymuştur.

Mülkiyet kitabının konusu temel olarak mülkiyet ve eşitsizlik,sosyal meseleler için ekonomik bir araştırma metodu.

Mülkiyet ile ilgili tezi-Mülkiyet hırsızlıktır.

Mülkiyet ile ilgili antitezi-Mülkiyet,onu elinde bulundurma hürriyetini vermektedir.

Mülkiyet ile ilgili sentezi-Mülkiyet,kötülüklerinden arındırılmış bir şekilde kullanılmalıdır.(ortak mülkiyet şeklinde)

Devrim ile insan eşitliği istiyor

Ütopik sayılmasının nedeni=mübadele bankası=üretilen mal ve hizmetler para kullanılmadan mübadele edilecektir.Kağıt para ancak üretim için ihraç edilecektir.Kredi bedava olacaktır,istimarcı kapitalist sınıf ortadan kalkacaktır.

Anarşizmin en önemli temsilcisi.

Kimse kimseye itaat etmemeli,devlet ortadan kalkmalı,komünizme karşı.

Proudhon ile Karl Marx arasında şöyle bir ilişki var Proudhon 1846 yılında Sefaletin felsefesi adı altında kitap yazıyor,çok ses getiriyor,bundan bir sene sonra Karl Marx Felsefenin Sefaleti kitabını yazıyor.Proudhon çok tanınan biriyken Karl Marx yeni yeni tanınıyor.

Marx ve Proudhon için işçi sınıfının bilinçlendirilmesi çok önemlidir.

Marx düşüncelerini daha bilimsel şeylere dayamış.

Karl Marx

1818-1883 yılları arasında yaşamış,Alman'dır.

Hukuk,felsefe tarih,eğitimi alıyor.

Kapitalizmi kendi kendine yok edeceğine inanıyor.

İktisadi gelişme ile ilgili teorileri,tarih ile ilgili teorileri var.

Klasik okulu eleştiren en önemli düşünce akımlarından birisi Sosyalizm'dir.Bilimsel sosyalizmin temsilcisi.

En büyük ideali akademisyen olmak ancak karakter özelliklerinden dolayı izin verilmemiştir.

Gazetede baş yazardır. Bir süre sonra gazete kapatılıyor.(sebebi sert yazıları)

Paris'te Engels ile yolları kesişiyor.

İkisinin yaptığı çalışmalarda birbirinin izleri fazladır.

İlk başta adalet derneği olan bir derneğe üye oluyorlar,sonra derneği ele geçiriyorlar ve adını komünist derneği haline getiriyorlar.1847 yılında komünist beyannamesi (manifestosu) adı verilen bir beyanname yayınlıyorlar.içeriği;

Marx ve Engels'in tarih felsefesini

Modern toplum içerisinde işçi hareketlerinin evrimi

Zamanın sosyalist eleştirisi

Komünistlerin program ve hedeflerini

Bazı akımlar karşısında komünistlerin tutumları

Bir sene sonra (1848) fransa'da bir ihtilal gerçekleşiyor bu hareket almanya'ya da sıçıyor ve orada da yayılıyor.

Marx ve Engels Almanya'nın Köln şehrine gelerek burada demokrasi adı altında bir gazete çıkarıyor.

Bu yayınlarda açıktan açığa ihtilalci yayınlar yapıyorlar,kışkırtıyorlar. İnsana ve silahlanmaya teşvik olduğu için gazete kapatılıyor.Marx vatana ihanet suçuyla yargılanmaya başlıyor.

Ülkeden sürgün edilmesine akrar veriliyor ancak paris'in kendisini kabl etmesi için küçük bir kasabasına ve hiçbir yasadışı faaliyette bulunmaması şartı koyuyor,marx bunu kabul etmiyor ve İngiltere'ye sürgün ediliyor(34 yıl) Londra da tekrar komünistler derneğini kurmaya çalışıyor fakat başarılı olamıyor.3-4 adet sadece iktisadi düşüncelerini ortaya koyan bir dergi çıkarıyor.

Kapital'i yazmaya başlıyor 3 cilt olarak.

1867 yılında ilk cildi yayınlanıyor.(marx hayattayken) 1885 ve 1894 yılında ikinci ve üçüncü ciltleri Engels tarafından basıma verilmiştir.

Karl Marx'ı etkilendiği kişiler:

Ricardo (emek-değer teorisi)

Daha önceki sosyalist isimler (anti kapitalizm)

Darwin'in doğal ayıklama teorisi

Hegel (diyalektik süreç)

Feuerbach(materyalizm) (tez,antitez,sentez)

Son iki madde—Diyalektik materyalizm (iki etkiyi bir araya getirmiş bu marx'a özel çıkarım olmuştur)

Gerçekleşen her bir tarihi olayda maddi üretim güçleri üreti ilişkileri ortaya çıkarmaya çalışmakta maddi üretim güçleri,işgücü,sermaye,teknoloji(dinamik) üretim ilişkileri;kurallar,bireyler arası sosyal ilişkiler mülkiyet ilişkisi(statik)

Karl Marx tarihin(evrimin) altı aşama geçirdiğini;

1-İlkel kominal toplum (ortak mülkiyet var,üretim az)

2-kölecı toplum(insanların alınıp-satıldığı,sınıf çatışmaları)

3-feodal toplum (orta çağda kendini gösterir toprak köleliği (çiftçi sömürüsü) üretim çok etkin değil)

4-Kapitalist toplum (üretim artmıştır,ticaret gelişir)

5-Sosyalist toplum(işçilerin korunması-devlet koruyor)

6-Komünist toplum(devlet ortadan kalkar)

Bu aşamaya tarihi determinizm denir.

Marx'ın Emek-Değer Teorisi

Mal,kar elde etmek amacıyla insan ihtiyaçlarını gideren varlıklardır.

1-Doğrudan tüketim malları

2-Üretim araçları

Kullanım değeri yoksa mübadele değeri olamaz.

-Mübadele değeri=Değer

Marx'a göre bir malın değerini belirleyen unsur?

***Bir malın değeri sosyal olarak zorunlu emek-zaman ile gösterilmesidir.

1-Söz konusu malın üretiminde kullanılan doğrudan emek

2-Söz konusu malın üretiminde kullanılan dolaylı emek olarak ifade edilen makine ve ham madde.

3-Üretim sürecinde mala transfer(atfedilen) değer.

Sonuç;bir malın değeri ortalama sosyal olarak gerekli emek-zman birimi ile ölçülmektedir.

İki emek-değer teorisi

1-Ricardo'nun Emek/Değer

2-Marx'ın Emek/Değer Teorisi

Marx bu teoriyi yaparken şu anki değil geçmişteki emeği de dikkate almaktadır.

Ricardo ve Marx'ın Teorisindeki Farklar

1-Marx'ın ortaya koyduğu emek/zaman teorisinde emek/zaman malların ve hizmetlerin mutlak değerini belirlemekte ricardo'da ise;malların ve hizmetlerin nispi değerlerinin ölçüsü

2-Marx'ta;sermaye ve toprağın bir malın değerine hiç katkı bulunmadığı ileri sürerken

Ricardo;hiç rant getirmeyen topraklara gelinceye kadar toprağın malların değerine bir katkı yaptığı düşüncesi.

Emek Gücü;Bir kişinin çalışmasının ve mal üretmesinin gücünü göstermektedir.

Emek-Zaman;söz konusu işin sürecini ve süresini göstermekte.

Emek gücünün değerini ne belirler?

İşçinin ve ailesinin bir günlük ihtiyacını karşılayabilmesi için gerekli olan malların ve hizmetlerin üretilmesi içinsosyal olarak gerekli emek-zaman.

Ör;Günlük 4 saat çalışarak kendisinin ve ailesinin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi(emek-zaman)

Artık değer; Emek verimliliği bir gün çalışma ile ancak işçinin ve ailesinin geçimini sağlamaya yetecek kadar mal üretmeye yol açıyorlarsa ve daha fazlasını üretmesi söz konusu değilse kesinlikle işçilerinin sömürülmediğini söyleyebiliriz.

Artık değer şu şekilde oluşuyor.

Diyeelim ki işçi 10 saatte 20 tl ücret almaları ancak 50 tl'lik mal üretmelerinde ortaya çıkacaktır.

İşçiye ödenen ücret ile işçinin üretimindeki farka 'artık değer' deniyor. Bunu kapitalist düzen yapıyor.

İşçi bunun farkındadır fakat dışarıdaki işsiz yığınına ait olmamak için en azından çalışmaya devam ederim diyor.

Artık değer oranı

$$V' = S/V \times 100 \quad S\text{-artık değer} \quad v\text{-değişken sermaye}$$

Sabit sermaye; kapitalistin sermaye ve hammaddeye olan yatırılan kısmını gösterir 'c' ile gösterilir.

Değişken sermaye; kapitalistin sermayesini işçi ücretlerine giden kısmını ifade eder.

Artık Değer; $V' = S/V \cdot 100$ Kar oranı $= p' [s/c+v] \cdot 100$

Transformasyon Problemi

Karl Marx'a göre

1-Mallar her zaman kendi değerinde satılmalı.

2-Değerin kaynağı emektir.

3-Sömürü emek üzerinden yapılır.

Emek yoğun sektörlerde artık değer ve kar oranı daha yüksektir. Emek sömürülmektedir.

Tersine sermaye yoğun sektörlerde (makine çok emek az) artık değer ve kar oranı düşüktür, çünkü makine sömürülmez.

4-Karl Marx bu düzenin gerçek hayatla çeliştiğini gözlemlemiştir.

Çünkü kapitalist toplumlarda sermaye yoğun endüstrilere bakıldığında yine artık değer oranının ve kar oranının yüksek olduğunu gözlemlemiştir.

Eğer kar oranları bütün endüstrilerde aynı ancak sermaye yoğun endüstrilerde değişmekteyse mallar kendiliğinden satılamaz. Yani üretime değer katan sadece emek değildir. Sermaye de üretime değer katar.

Bu çelişkiye 'Transformasyon Problemi' denir.

Sermayenin Organik Bileşimi

Makineleşme ile beraber yeni teknolojik icatlarla beraber verimlilik artışı ortaya çıkmakta ve bu da kar oranını uzun dönemde düşme eğilimine yol açacak.

$Q = \text{Sermayenin Organik Bileşimi}$

$$Q = \frac{c}{c+v} \times 100$$

Kar oranı artık değer arttıkça artar ve sermayenin organik bileşimi arttıkça azalır.

Sermaye Birikimi

Kapitalizmin en büyük problemlerinden biri kar oranlarının azalması

Klasik okullarda kabul edilmeyen iktisadi krizlerin varlığına bağlamaktadır.

Yükselen bir konjonktür dalgası düşen bir konjonktür dalgası takip etmektedir.

Her araz kendi talebini yaratıyor.

Marx bunları kabul etmiyor dalgaları şöyle açıklıyor;

Sermaye ve emeğe olan yüklü yatırımlar emeğe olan talebi geçici olarak artıracaktır.

Ve emek talebi arttığında işçilere ödenecek ücret de yükselir.

Yükselen ücretlerse artık değeri ve kar oranını azaltacaktır.

Kar oranının azalmasına bağlı olarak ekonomik büyüme duracaktır.

Yatırımlar azalacaktır, daralma başlayacak ve kriz kendisini gösterecektir.

Ekonomik daralma sabit sermayenin parasal değerini düşürecektir. Bir çok fabrika ve işletmeler kapanacaktır.

Mal fiyatları düşecek

Ücretler düşecek.

Düşen ücretlerle birlikte artık değer ve kar oranları birleşmeye başlayacaktır.

Artık değer oranlarının yükseldiğini gören yatırımcılar tekrar yatırım yapmaya başlayacaktır.

Sonunda büyüme gerçekleşecektir.

***Sonuçta mutlaka bir konjoktürel genişlemenin ardından bir daralma o daralmanın arkasında da genişleme olacaktır.

Sermaye

Çok az kişinin elinde.

Çok büyük işçi kesiminde de az sermaye vardır.

Buna gelir dağılımının tersine işlemesi ilkesi demektedir.

Bu da sınıf çatışmasını doğuruyor.

Alman Tarihçi Okul

İktisada evrimci bir yaklaşım getirmişlerdir.

Dinamik yaklaşırlar.

Devletin olumlu iktisadi rolünden bahseder.

Tümevarımcı tarihi bir metod izlerler.

Diğer sosyal bilimlere de ele alarak iktisadi yorumlar.

Muhafazkar reformlar.

Temsilcileri

-Friedrich List

-Willhelm Roscher

-Gustav Schmoller

Alman Tarihçi okul kimlere hizmet etmiştir?

*Ekonomiyle ilgili son derece ilgili olan iş ve finans çevrelerine.

*Toprak sahipleri.

Tarihçi okulun evrimci yaklaşımı topluma önem verilmesini, toplumun son derece önemli olduğunu ortaya koyar. Mevcut düzeni ve dünyayı anlayabilmek için tarihe, değişen çevrelere, iktisadi ve sosyal evrimi dikkate almışlardır. Klasik iktisat bunu yapmamıştır. Sadece kendi doğmuş olduğu çevrede (İngiltere) gelişmiş ve dünyaya da bu şekilde empoze edilmiştir. Bunu asla kabul etmiyor. Çünkü evrimci bir

perspektifle sürekli değişim gösteren bir süreç var. Bu süreci ortaya koymak istediği tarihçi okul için önemli.

Tümevarım metodunu kullandığını belirttik evrimci metod ile beraber klasik iktisadın eleştirisinden ortaya çıkmıştır

Soyut olarak iktisadi olaylara bakmak yerine toplumdaki her bir bireyin bundan nasıl etkilendiğini gözlemleyip bir sonuca varmayı uygun buluyor.

*Tarihsel verilere verilen değer son derece önemli.(geçmiş tarih)

*Bırakınız yapsınlar,bırakınız geçsinler düşüncesini eleştirmeleri klasik okulun bu düşüncesi topluma hiçbir şekilde hizmet etmediği ortaya çıkmıştır.

Bu tarihçi okul için kesinlikle ortadan kaldırılmalı.

Friedrick List(1780-1846)

En önemli temsilcilerindendir.

Reformları katı bir şekilde savunmuştur.

Radikal düşünceleri sebebiyle de sürgün edilmiştir.

En önemli katkısı;Bebek endüstriler haberleşme argümanını ortaya koymuş olması.

Bebek Endüstrisi Tezi:Almanya'nın iç ticaretinde serbest olmasını destekliyor ama Almanya'nın dış ticaretinde serbest ticarete kesinlikle karşı çıkıyor.

Çünkü yeni kurulan yerli sanayilerin(bebek sanayilerin) destek görebilmesi için ithal edilen imalat sanayi ürünlerinin çok yüksek oranda gümrük vergisi koyulmasını destekliyor.

***Tarım sektörünün dış ticaretten(rekabetten) korunmasına karşı çıkmıştır.

Çünkü ülkede imalat sanayinin gelişebilmesi için ucuz hammaddeye,ucuz imalat ürünlerine ihtiyaç vardır.Ayrıca gümrük korunma yoluyla büyük ölçekli sanayinin gelişmesi tarım ürünlerine daha iç piyasaya canlandırıcı etkisi olacaktır.Bu yüzden dış rekabetten korunmasına gerek yok.

List iktisadi gelişme aşamaları oluşturuyor.Bunlar;

1-Vahşi toplum.

2-Hayvancı toplum

3-Tarımsal toplum

4-tarımsal-sanayici toplum

5-tarımsal-sanayici-tüccar toplum

Her bir aşama birinden sonra her biri birbirinden farklı. (?)

List,klasik okulun en temek özelliği olan kişilerin çıkarlarıyla toplumun çıkarlarıyla uyum olduğu düşüncesini şiddetle reddetmiştir.Asla çıkarlar arasında uyum olmadığını düşünür.

Wilhelm Roscher (1817-1894)

Eski kuşak Alman Tarihçi okulu mensubudur.

Klasik okulu eleştirirken,Roscher'in yaptığı ise neredeyse düşüncelerini Klasik Okul düşüncesi içerisinde biçimlendiriyor,onarıyor,yapılandırıyor.

Roscher'e göre devletin iktisadi hayat içerisinde olması bir zorunluluk. Bunu da tıbbi terimlerle açıklıyor. İnsan beyninin,insanın yaşaması için ne kadar gerekli olduğu örneğini devletin toplumların yaşayabilmesi için aynı şeyi yapması gerekiyor. Devletin eğer bütün alanlarda destek verirse o toplumun daha iyi toplum olacağı düşüncesi var.(bütüncül yaklaşım)

Tarihe çok önem veriyor.

Gustav Schmoller(1838-1917)

Genç Kuşak Alman Tarihçi mensuplarından

Siyaset bilimi profesörlüğü yapmıştır.

O dönemin almanyasını tamamen kendi mensuplarıyla doldurmak için elinden geleni yapmış.

Burada ceteris paribus (klasik iktisat görüşü)'ne kesinlikle karşıdır.

İktisadi olguların parçalanmış şeklinde yeni mikro analiz şeklinde yapılmasına karşıdır.

Tamamen tarihi olaylara dayanarak bir iktisat bilimi geliştirmek istemiştir.

Tümdengelim metoduna şiddetle karşıdır.

Karl Menger (marjinalist iktisatçı)yöntem savaşı içine girmiştir. K.Menger tümdengelim metodunu savunmaktadır,klasik okula inanmaktadır,onu geliştirmiştir.

Ciddi bir şekilde yazışmaya dayalı iktisadi metinlerle çatışmışlardır.

İki yöntemin sentezleyerek kullanılması uygun görülmüştür.

İktisadi tarihe dayalı bir çalışma ortaya koyması onu pek başarıya ulaştıramamıştır.

Türkiye'deki alman tarihçi okul temsilcisi Ziya Gökalp. Onlar gibi milliyetçiliğe ve tarihe önem veriyor.

Ana Akım İktisatta Onarım.

Klasik iktisadın çözemediği birçok şeyi eksiklerini yerine koyarak onararak daha iyi hale getirmek mümkün.

İlk önce MARJİALİZM akımı kendiini gösteriyor.

1870'lerde farklı ülkelerde yazdıkları kitaplarla birbirini tanımayan üç ayrı kişinin bu ilkeyi çıkarttığı düşünülür.

Bu üç isim

-William Stanley Jevons

-Carl Menger

-Leon Walras

Marjinalizm

Alman Kökenli:Thünen,Gossen

Fransız Kökenli:Cournet,Dupuit,Walras

Avusturya Kökenli:Menger,Wieser,Böhm-Bowen

İngiliz Kökenli:Jevons,Edgeworth,Marshall,Wicksteed,Pigou

İsveç Kökenli:Wicksell,Cassel,Ohlin

Amerikan Kökenli:Clark,Fisher

İtalyan Kökenli:Pareto,

Marjinalistler çoğu yerde neoklasikler olarak geçer.

Marjinalistler ilk neoklasikler,Neoklasiklerin de son marjinalistler olduğu söylenir.

Marjinalizmin ortaya çıkmasında değer ile ilgili ve buna bağlı olarak fayda ile ilgili analizlerin son derece önemli bir rol oynar.

İktisatta çeşitli alanlarda bir çok teori ürettiğini görüyoruz fakat değerle ilgili yapılan analiz (klasik okul için) tek başına değerın kaynağının sadece emek olmadığı sermayenin de bu sürece etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Adam Smith'in Değer Teorisinde paradoks çözülemedi.

Ricardo'da Değer Teorisi eksik.

Bu eksiklikler marjinalizm ile çözüldü.

Marjinalizm klasik emek değeri teorisiyle,dönüşüm teorisini reddetmiş.Onların dışında klasik iktisadın diğer ilkelerine bağlı kalmış.

Marjinalizmin Temel İlkeleri

-Subjektif Değer Teorisi

Mübadele değerinin belirleyicisini tamamen fayda olduğunu söyleriz. Yani bir malın değerini o maldan sağlanan marjinal fayda ile belirlenir. Fayda ise kıtlıktan doğmaktadır. Öyle ise ;

-Marjinal faydası yüksek mallar değerli,marjinal faydası düşük mallar da değersizdir.

Değer,bir malın içinde bulunan nitelik olmaktan çıkıyor o malı alanın o mala yüklediği özelliğe bağlamış oluyor.

-Marja Dayalı Analiz

Herhangi bir iktisadi büyüklükteki değişimin son biçimi üzerine toplama yatığı katkısı gösterir.

Marjinal faydayı çeşitli şekillerde tanımlamışlardır.

(marjinal fayda kelimesini kullanmadan)

-Mikro Ekonomik Vurgu

Mikro bazlı analizlerin marjinalistlerde daha yoğun soyut ve tündengelim yöntemini kullanan analizler yaptığı görülür(neredeyse ricardocu analiz)

-Talep Kaynaklı Fiyat Teorisi

Fiyatı belirleyen tek faktör taleprir

Bu noktada neoklasiklerle ayrışır

Neoklasikçilere göre fiyatı belirleyen tek faktör talep değil arzdır.

-Tam Rekabet

Marjinalistler tamamen yapmış olduğu analizlerde ekonominin tam rekabet şartları içerisinde faaliyet gösterdiklerini savunur.

Fiyatlarda ücretler tam esnek.

-Subjektif fayda

Talep subjektif ve psikolojik bir olgu olduğu için önemlidir ve marjinal faydaya bağlıdır.

-Denge Yaklaşım

Tamamıyla ekonominin hep dengeye doğru yöneldiğini kabul ederler. Ekonomi dengededir.

-Rasyonel davranış

devlet müdahalesine ianmazlar bunu minimum tutarlar:

Sermaye ile toprak faktörünü bir araya alır.Buna mülkiyet altındaki kaynaklar derler.

Bunun nedeni daha kolay bir iktisadi analiz yapmak içindir.Diğer nedeni ise klasiklerin ve mark gibi sosyalistlerin toprak rantının hak edilmemiş bir gelir türü olduğunu eleştirilerini ortadan kaldırmaktır.

Sonuç:

Marjinalist analizde işçilersömürülmemektedir.

İşçiler ücretlerini kendileri belirler

İktisadi özgürlükler marjinalizm için önemlidir.

Marjinalistler işçi sendikacılığına karşıdır.

Toprak rantına hak edilmiş bir kazanç olarak bakarlar.

Marjinalistlere yöneltinlen eleştiriler

Tam rekabet varsayımı ciddi şekilde eleştirilmiş.

Terkip ya da bileşim hatası.

Ör;Tasarruf paradoxu.

Devletin yer almadığı bir iktisadi hayat düşünülemez.Devlet iktisadi hayatın içindedir.

Marjinal analist statiktir.

Tarihi zamanın dışındadır.

Deneyssel doğrulanma yapılmıyor bu da eleştiriliyor

Marjinalistler her arzın kendi talebini doğuracağını savunurlar.

İktisadi büyümeyi açıklayamadıkları için eleştirilir.

Antone Augustin Cournot (1801-1877)

Fransız,Marjinalist öncülerindendir

Çok iyi matematikçidir

Matematiği ilk defa çok önemli bir şekilde iktisadi analize yerleştirmiştir.

Marjinal maliyet,marjinal hasılatı geliştirmiştir.

Oligapol ve monopol hakkında önemli çalışmaları vardır.

Neoklasik iktisadın temeli Cournot ile atılmıştır

Johann Heinrich Von Thunen(1783-1850)

Kurumsal iktisada önemli katkıları vardır.

Marjinal verimlilik hakkında çalışmaları vardır.

Kuruluş yeri teorileri;farklı türdeki tarım ürünlerinin ekim alanlarının konumu ile ilgili düşüncelerini ortaya koymaktadır.

Hermann Heinrich Gossen(1810-1858)

Marjinalizmin en önemli öncüsü

İktisadi analize kardinalci (faydanın sayısal olarak ölçülebileceğini)şekilde yaklaşır.

Gossen'in birinci ilkesi: Azalan marjinal faydayı ilk defa gossen ortaya koymuştur.

İkinci ilkesi: Faydanın maksimumlaştırılması kanunu

Üçüncü ilkesi: Subjektif değer yasası

Bir mal ancak doygunluk için gereken miktardan azsa,kendine ait bir sübjektif değer ortaya çıkarır.

Subjektif Değer Kavramı

İlk defa Gossen tarafından ortaya atılmıştır.

Subjektivizm

Klasikler faydaya objektif açıdan yaklaşımları önemli bir sorun olduğu için artık kendilerine sübjektivist denilen marjinalistler sübjektif faktörlere bağlı olarak belirlenmesi konusunda analizler yapmışlardır.

Subjektif okul değeri emeğe göre değil değeri faydaya göre açıklarlar.

Temel özelliği:İnsanların isteklerinin iktisadi faaliyet içerisinde kesin yaratıcı güç olduğunu düşünüyor.

İnsan istekleri çok önemli.

Subjektif görüş malların değerini yaratmakta belirlemede birinci derecede önem verirken objektif faktörler ikinciderecede önem atfeder.

Sübjektif okul Hedonist Düşünce Tarzı'nı benimsemektedir.Yani zevk her türlü mal ve hizmetin zemininde dikkate alınacak tek önemli faktördür.

-Subjektif görüş bireyciliği savunur.Sosyal görüş ikinci plandadır.

William Stanley Jevons

183-1882

İngiliz,önemli bir marjinalist.

Marjinali sistemleştirmiştir.

Tüketim en önemli değişkendir.

Ricardo'yu çok fazla eleştirmiştir.

İnci örneği:

inci denizin dibinden çıkarıldığı için mi değerlidir? (ricardo)

İnci değerli olduğu için denizin dibine dalınarak çıkarılmaktadır (jevons)

Emek-değer teorisinde sübjektif değer farklılığını ortaya koymaktadır.Sadece emek harcanarak asla fayda yaratılamaz(Jevons'a göre)

Azalan Marjinal Fayda İlkesi

Jevons'a göre fayda doğrudan ölçülemez.

Fayda aslında sübjektif düzey veya tatmin sadece insanın davranışları gözlemlenerek ya da insanların tercihleri,isteklerini listeleyerek tahmin edilebilirdi.Ordinalci yaklaşım.

Ancak daha sonra faydanın ölçülebilirliği ile ilgili çalışmalar yapmıştır.Kendisiyle çelişiyor.

Su-Elmas Paradoxu

Su,aslında elmastan çok daha faydalı olmasına rağmen suyun mübadele değeri yüksekken mübadele değeri düşünün öte yandan elmas sudan daha değerlidir.

Su kullanım değeri daha düşük olmasına rağmen elmasın mübadele değeri yüksektir.Fayda ile değer arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

Jevons bunu marjinal fayda ile açıklamıştır;

Suyun toplam faydası aslında elmasın toplam faydasından daha yüksektir.Azalan marjial faydasından dolayı marjinal faydası düşüktür.

Marjinal faydası düşük olan ürün değersizdir.

Marjinal faydası yüksek olan ürün değerlidir.

-Rasyonel seçimlerle ilgili analiz yapmıştır.

-Mübadele Teorisi

-Azalan marj fayda ilkesini son birimin toplama etkisi olarak kullanmışlardır.Bu ilkenin ismini geçirmemişlerdir.

İndeks sayılarını geliştirmesi hakkında önemli çalışmaları vardır.

Carl Menger

1840-1921

Menger,Von Wieser ve Böhm-Bawerk ile birlikte Avusturya okulunun birinci kuşak temsilcilerini oluşturmaktadır.

İktisadın ilkeleri adında bir kitabı (1878) yazıyor.

Dönemin en popüler kitapları arasındadır.

Özellikle mikro analiz açısından çok önemli katkıları vardır.

Carl Menger'egöre;Mal,insanların ihtiyaçlarını giderebilecek nitelikteki her şey.Herhangi bir şeyin mal olabilmesi için;

İnsan ihtiyaçlarının olması lazım,

Eşyada saklı mevcut olan insan ihtiyacını giderme özelliği olması lazım,

Bu özelliklerin bilinmesi gerekmekte,

Son olarak iktisadi olarak elverişli olması gerekiyor.

İhtiyaçlar,piyasadaki mal miktarından fazlaysa iktisadi malı oluşturmaktadır.

Mal teorisi ile ilgili önemli sonuçlar:

1-Bir maln iktisadi bir mal olabilmesi için sosyal bir toplumun bulunması veya bir mübadelenin yapılması şart değil.(menger'e göre)

2-İktisadi mallarla iktisadi olmayan mallar arasında emek ayrımının rol oynadığını söyleyebiliriz.

Ör;verimli topraklar hiç insan emeği harcanmamasına rağmen iktisadi bir maldır.

3-İktisadi bir mal olmak ya da olmamak o malın kesinlikle kendisinden kaynaklanan bir özellik değildir.Aynı mal başka şartlar altında ekonomik bir mal olmayabilir.

4-Bir üst derecedeki malın bir alt derecedeki malın ekonomik mal olup olmaması birbirine bağlıdır.Yani malları sınıflandırmışlardır.Alt seviye daha az ihtiyaç duyulan mallar üst seviye daha fazla ihtiyaç duyulan mallar.

Menger'in Değer Teorisi

Jevons'un yaptığı gibi Menger de faydayla ilgili değer teorisini ortaya koymuştur. Jevons'tan farkı onun gibi teorisinde matematiği kullanmamıştır.

Jevons mübadele değerini sadece marjinal faydayla Menger ise; hem toplam hem marjinal faydayla açıklamıştır.

Menger'e göre değer ihtiyaçlarımızı gidermek için kullanılan mal ve hizmetlere atfedilen önemdir.

Öyleyse değer ölçülmesi tamamen sübjektiftir.

Tamamen bireylere bağlı (önem derecelerine bağlı olarak ortaya konulmaktadır.)

İktisadi olmayan malın hiçbir değer yoktur.

Menger'e göre kullanma değeri ve fayda birbirlerinden farklı kavramlardır.

***İnsanlar sınırlı olan mallara değer verir.

Sadece Menger'in Savunduğu Hayali Değer Kavramı

Aslında kıt olmamasına rağmen eğer kişi o malın kıt olduğunu düşünüyorsa o mala bir değer verir (hayali değer)

Değer hiçbir zaman bir miktar değildir.

Değer her zaman için önemlidir.

Yükleme Teorisi (atıf teorisi)

Malları;

Düşük derece mallar: tüketim malları

Yüksek derece mallar: yatırım malları

olarak sınıflandırmıştır.

Düşük derece malların fiyatlarını o malların toplam ve marjinal faydaları belirlemektedir.

Yüksek derece malların fiyatlarını tamamen tüketim mallarının marjinal faydaları belirler.

Marjinal Fayda ilkesi bütün üretim ve dağıtım alanlarının her birine uygulanabileceği anlamına geliyor.

Yükleme Teorisine göre; üretim faktörlerine kendi mübadele değerlerini belirleyen kullanım değerlerini yüklemektedir.

Üretim faktörlerinin bugünkü değeri marjinal faydalarına dayalı olarak kar ve faiz için üretebilecekleri tüketim mallarının gelecekte elde edecekleri faydalarına eşit olacaktır.

Friedrich Von Wieser

Gossenden etkilenmiş. Mengelden.

Marjinal fayda terimini ilk defa kullanan kişidir.

Marjinalist yaklaşımı en etkin kullanandır.

Objektif mübadele değerinin bulunmadığını ileri sürmüştür.

Bir malın toplam faydası o malın marjinal faydasıyla toplam birim miktarının çarpılmasıyla elde edilmektedir.

Devletin ekonomiye müdahale etmesine sınırlı da olsa taraftardır.

Eugen Von Bohm-Bawerk

En önemli katkısı zaman boyutudur.

Zaman bütün değerleri, bütün fiyatları, bütün gelirleri etkileyen en önemli değişkendir.

Faiz teorisi

Bugün tüketimden vazgeçmeniz ve tasarruf etmeniz bir karşılığı bir ödülü olarak karşımıza çıkmaktadır.(?)

Doğal faiz ve piyasa faizi arasındaki analizlerinin faiz teorileriyle ilgili en önemli katkılarıdır.

İktisadi büyüme

Tasarruf ve Sermayenin önemi.

Walras(1834-1910)

Subjektivizm,marjinalizmin önemli temsilcilerinden İsveçte doğmuştur.Fakat Fransa'da öğretmenlik yapmıştır.Walras genel denge teorisi ekonominin bütünü için.

Varsayımlar;

-Ölçeğe göre sabit getiri olduğunu varsaymıştır.

-Dışsal ekonomi yoktur.

-Fiyat ölçekler tam esnektir.

Walras değer teorileri Menger kadar ilgiyle karşılanmıştır.

Dili daha karışık olduğu için destekçisi azdır.

İki unsur kullanmıştır.(Faydalı olan şey ihtiyaçları karşılayan şeylerdir)

***Kıtlık

Kıt malların değeri vardır

***Giderilen tam ihtiyacın şiddeti iki faktöre bağlıdır

1-Faydanın genişliği;

-ihtiyacı olan kişi sayısı

-giderilen ihtiyaç şiddeti

2-Faydanın yoğunluğu

-mal miktarı arttıkça fayda azalmaktadır.

Neo Klasik İktisat

Marjinalizmle ayrıldıkları noktalar ;

1-Marjinalizm fiyatların talep tarafından belirlendiğini düşünmektedir.

Neo klasik iktisat ise hem talep hem arz.

2-Neo Klasik iktisatla paranın oynadığı role daha fazla yer verilmektedir.

3-Marjinalizm tam rekabet piyasasına öncelik verirken,neo klasik iktisat eksik rekabet piyasasıyla da ilgilenmiştir.

Alfred Marshall

1842-1924 Keynes'in hocası. Mikro ile ilgilenmiş.

-İktisat insanların günlük ihtiyaç ve yaşamlarında incelenmelidir.

1-Talep Teorisi

-**Marjinal Fayda:** Talep azalan marjinal faydaya dayanmaktadır.

Kısa dönemi dikkate almıştır.

Bölünmeyen tüketim malları ile ilgilenmiştir.

Para ile ölçülmekte.

-**Rasyonel Tüketici Seçimi:**

-**Talep Kanunu:** Marjinal fayda ve rasyonel tüketici seçiminden ortaya çıkmıştır.

-**Tüketici Rantı:** Hayali bir mal için ödemeye razı olduğu en yüksek fiyat ile ödemiş olduğu fiyat arasındaki fark.

Talep Esnekliği: Esnekliği etkileyen faktörlere yer vermiştir.

2-Arz Teorisi

Marshall'a göre üretim maliyetine göre belirlenmektedir.

Çok kısa dönem, kısa dönem ve uzun dönemde analizler yapmıştır.

-Tüketici Dengesi.

-Ölçeğe göre artan ve azalan getiriler.

John Gustav Knut Wicksell

1851-1926 İsveçli

-Denge fiyatları, fiyat istikrarı, MB yükümlülüğü, makroekonomi dengesinin açıklanmasında analizler yapmıştır.

-Fiyat seviyesindeki değişimleri

-Faiz Teorisi

1-Normal Faiz

2-Banka(piyasa) faizi

***Reel sermaye talebi:Kullanımında,yatırılmasında ya da verimliliğinden elde edilen miktara bağlıdır.

Normal faiz oranı bireyler arasındaki kredi alışverişlerinde kullanılır.

Piyasa faiz oranı ise banka kredilerinde kullanılır.

***Piyasa faiz oranı,normal faiz oranının üstünde belirlenirse ekonomide fiyatlar topluca yükselir.

***Konjoktür dalgalanmalar paradaki değişime bağlıdır.

Diğerlerinden farklı olarak kamu politikasının üstünlüğü düşünmektedir.

-Fiyat istikrarının sağlanması için piyasaya müdahale etmeleri gerekmektedir.

Tsarrufların zorunlu olması gerektiğini düşünmektedir.

İrving Fisher:

Amerikada doğmuştur.

1930 civarında faiz teorisini ortaya koymuştur.

-Faiz Teorisi ; iki faktör

-Sabırsızlık oranı:Toplumun gelecekteki tüketim yerine bugünkü tüketimi tercih etme derecesi.

-Yatırım Fırsatı oranı:Objektiftir.Yatırımlardan elde edilen gelir.

***Faiz,yatırım fırsatı oranı ile sabırsızlık oranının eşit olduğu yerde gerçekleşir

-Paranın Miktar Teorisi:Mübadele denklemi ile başlar. ($MXV=PHY$)

Paranın dolaşım hızının kısa dönemde sabit olduğunu düşünmektedir.

Para miktarı ile nominal milli gelir aynı yönde ve aynı oranda değişmektedir.

Varsayımlar;

1-Ücret ve fiyatlar esnek.

2-Ekonomi tam istihdam.

3-Doğal üretim seviyesinde.

V =Kısa dönemde sabit.

Y =Kısa dönemde sabit.

Para arzındaki genel değişimler fiyatlar genel seviyesini aynı oran ve yönde etkilemektedir.

*Faiz bu analizlerde yok.

Ralph George Hawtrey:

-**Konjoktür Teorisi:** Dalgaların nedeni büyük ölçüde kredi hacmindeki dalgalanmalardan meydana gelmektedir.Sadece parasal araçlarla kontrol edilebilir.

Önemli birim tüccardır.Meslek erbabıdır.

-**Duruma Bağlı Para Politikası:**MB kredileri düzenleyebilir.Kural olursa MB sınırlandırılır

-MB elinde düzenlemek için araçlar vardır.

*Açık piyasa işlemleri.

*Reeskont oranları.

*Karşılık oranları.

Kurumsal İktisat

1900 yılının başında doğup hala devam etmekte.İlk defa Amerika’da doğmuştur.

Kurucusu Veblen.

Alman Tarihçi okuldan etkilenmiştir.Aralarında benzerlikler vardır.

Ayrıldıkları noktalar;

-Tarihçi okulda milliyetçilik çok önemli iken kurumsal iktisatta bulunmamaktadır.

-Kurumsal iktisat liberal ve demokrasik ilkeler benimsemiştir.

Kurumsal İktisatın Temel İlkeleri

-Bütüncül araştırma.Ekonomiyi bütün olarak ele alır.

-Kurumlara yapılan vurgu.Her türlü kurum çok önemlidir.

-Darwin’in evrimci yaklaşımı benimserler.

-Normal denge kavramı reddedilir.Birikimli değişim normal dengenin yerini almıştır.

-Çıkar çatışması.Uyumsuzluk var.

-Liberal ve demokrasik reformunu savunurlar.

Ana akım iktisattan çok farklıdır. İlk defa orta sınıf desteklenmiştir. Onların isteklerini karşılamaya yönelmişlerdir.

***Keynes’in 1936 yılında Genel Teorisi’ni yazmasıyla beraber Kurumsal İktisat biraz ihmal edilmiştir.

Veblen

Aylak Sınıf Teorisi kitabı önemli. Üç önemli özellik.

1-İhtiyaç olan değil gösteriş için istediği malları alması.

2-Faydalı işlerden kaçınmak.

3-Muhafazakarlık.

Aylak sınıf sosyal sınıfın gelişmesini yavaşlatır.

Neo Klasik İktisada Eleştiriler:

Kendi hocasında dahil tüm neo klasik iktisatçıları eleştirmektedir.

Bırakınız yapsınlar düşüncesine karşıdır.

Statik analizlere karşıdır.

Analizler dinamik olmalıdır.

-Piyasa ekonomisi yerine sosyal ekonomiyle ilgilenmekte.

-Çalışma içgüdüğü kendiliğinden oluşmaktadır.

-Kredi çok önemli. Borçlanarak üretim yapmak karları artırmaktadır.

-Teknisyenler kurulu önerisi vardır. Teknisyenlerin endüstriyel bir devrime öncelik edeceğini düşünmektedir.

Wesley Clair Mitchell

Amerikalı.

-DeneySEL çalışmaların önemi: İktisat bilimi deneye, gözleme ve ampirik çalışmalara öncelik verirse daha iyi.

*** Milli iktisadi araştırmalar bürosu kurmuştur. -1920

-**Konjektür teorisi:** Dalgalanmaları tek faktöre bağlamaz. Tüm faktörlere bakıp ele alır. Dalgalanmalar ekonomik bütünlüğü etkilemektedir.

-**Sosyal Planlama:** Devlet müdahalesi. Devlet tarafından sosyal planlama yapılmalıdır.

John Kenneth Galbrath

-Nobel ekonomi ödülü almıştır

-Neo-klasik geleneksel sağduyuyu eleştirmiştir (herkesin bilip herkesin kabul ettiği ancak geçerli olmayan fikirler)

-Neo-klasik iktisadı sorgulamıştır. Teorinin sürekli gelişmesi gerektiğini savunmuştur.

-Teorilerde çok fazla Matematiksel işlem olmamalı ve değişen her fikrin Mevcut teorilere yerleştirilmesi gerektiğini savunmuştur

-Bağımlılık etkisi kapitalizmin işleyişi ile ortaya çıkmıştır. Tüketicilere göre değil üreticiye göre süreç işler. Galbrath'a göre denge için Tekel ortadan kaldırılmalıdır

Firma Teorisi: Büyük firmaları içeren planlama ekonomilerinde sahiplik ile kontrolün birbirinden ayrıldığını söyler. Bir firma sahibi bizzat kontrol edebilir. firmalar büyüdükçe kontrol zorlaşır. kontrol teknik yapı tarafından belirlenir. teknik yapının amaçlarında ikiye ayırarak incelemektedir.

1. Koruyucu Amaç : firmanın yaşaması için gerekler gereken kararlar almaktadır.
2. Olumlayıcı Amaç : firma teknik yapısının şirketin büyümesi için ortaya koyduğu kararlar

Yeni kurumsal yapıyı eski kurumsal yapıdan ayıran teknoloji ve uyguladığı yöntemdir

- Neo klasik iktisatta kurumlar veridir

-Mülkiyet hakları iktisadın dan bahsetmektedir

-İşlem maliyeti iktisadı, sözleşme teorisi, organizasyon, yeni firma teorileri kurumsal iktisat tabirini Pedrodoksi İktisat okulları içerisinde. Farklı olarak iktisadi düşünce biçimini değiştirip ama bazı Neo-klasik iktisadın araçlarını da kullanarak tamamen ana akım dışı teorisi oluşturmuştur. Klasik kurumsalcılar iktisada daha sosyolojik açıdan bakmaktadır.

Yeni kurumsal isimleri arasında Coase, North, Williamson en önemlileridir.

Coase işlem maliyetlerini olmadığı durumlarda dışsallıklar durumunda mülkiyet haklarının taraflar arasında kimin üzerinde tanımladığını hiçbir şekilde bakmaksızın, vergi ve regülasyon gibi devlete gerek kalmadan çözülebileceğini düşünmektedir

Williamson ise sözleşme ilişkilerinin yönetilişinde işlet maliyetini merkez alan bir analiz geliştirmiştir ve kurumların işlem maliyetleri organizasyonunu analiz etmiştir

North ise formel ve informal kurumların uzun dönem iktisadi kurumsal yapının

performans üzerinde etkili olduğunu ileri sürerek dönemsel analizler yapmıştır. Eski kurumsalcıları çok eleştirir yeniler

Neo-klasik iktisadın tersine kurumların zaman içindeki değişiminin, piyasa faktörlerinin tercih içersin de ki değişiminin yoluyla daha gerçekçi bir analiz izlemektedirler.

John Maynard Keynes

1776'dan beri hakim olan klasik ve neo klasik iktisadın dönemini sona erdiren kişidir.

Keynesen iktisadın temel ilkeleri:

- ❑ Konjektür dalgalara odaklı Kısa dönem analizler yapılır
- ❑ Tek kanununu reddeder, her talibin kendi arzını yarattığını ileri sürer
- ❑ Faiz teorisi de klasiğin dışında tasarruf ve yatırımdan yararlanmaz, para arzı ve talebi önemli rol oynar. Birbirlerini kestiği noktada gerçekleşir
- ❑ Tam rekabet piyasasına karşı eksik rekabet vardır.
- ❑ Ücret ve fiyatlarının yapışkanlığı ekonomide önemli bir katılık doğuruyor ve dengeninde kendiliğinden dengeye gideceğini düşünür ancak uzun dönemlidir bundan ötürü müdahale gerektiğini düşünür
- ❑ Devlet müdahalesine inanır, maliye politikası ile yönetilmesi gerektiğini düşünür.
- ❑ Paranın yanlı olduğunu düşünür.

-Uluslararası ilişkilerde İngiltere'yi temsil etmiştir.

-Keynesin iktisadi düşüncesi

-Tüketim fonksiyonu: temel psikolojik kanunla açıklar. Şuandaki tüketim şuandaki gelirin bir fonksiyonudur.

-Yatırım fonksiyonu: yatırımları sermaye malının kısıtlanması olarak tanımlar ve istenmeyen mal stokları arttığında planlanmamış yatırımlar ortaya çıkar. İktisadi ve finansal yatırımlar arasında bir ayrım yapmıştır .Finansal ile pek ilgelenmemiştir. Yatırım marjinal verimliliği için pek çok formül geliştirmiştir

Denge gelir ve istihdam seviyesi: Basit Keynesyen modelde fiyatlar genel seviyesi ile faiz oranları değişmiyorken yapılan analizlerde

Keynesin likidite tercihi teorisi: faizi oluşturur. Para arzı ve talebin kesiği yerde faiz oluşur. Keynesyen analizlerde para bir dışsal olarak belirlenir dik bir doğru, para talebi ise negatif eğimli bir doğru. Keyneyse göre insanlar 3 şekilde para talep eder. İşlem amaçlı, ihtiyat amaçlı ve spekülasyon amaçlı para talebi.

Tam istihdamı sağlamak için ve ekonomide konjektürel dalgalanmalarda istikrarı sağlamak için gereken politikalarıda ortaya koymuştur

Kısa dönemi dikkati aldığı için teknolojik değişimin yarattığı fırsatları göremediği için eleştirilir. İleri görüşlü olmadığı düşünülür, devletin iktisada müdahale etmesi gerektiği düşüncesi çok eleştirilmiştir.

Aktivist politikaları savunduğu için bu politikada içinde genişletici politikalarda olduğundan ilerde enflasyona yol açacağı sorununu görememiştir. Enflasyonu hiç dikkate almamasına kayıp denklem denmektedir.

NEO KLASİK SENTEZ

Keynesyen sentez olarak ya da ortadoks keynesyen iktisat olarakta adlandırılabilir.

Keynesin ana akım dışında kalan görüşlerini ana akım içine dahil etme çalışmalarından ortaya çıkmıştır. Clower ve Leijonhufvud gibi iktisatçılar Keynes'in görüşlerine Keynes'in iktisadı adını verdiler

Neo-klasik sentez ile ana akım iktisada dönüştürülen Keynesçi Fikirleri ise Keynesçi iktisat olarak nitelediler

Böylece Keynes'in İktisadı ile Keynesçi İktisat arasında bir ayrım ortaya çıktı. Neo-klasik sentezin sadece yanlış olmakla kalmayıp aynı zamanda Keynes'in orijinal görüşleri ile uyuşmadığını ileri süren bir grup iktisatçı da kendinlerini Post Keynesçi İktisat adı altında tanımladılar.

Temsilcileri

Paul A. Samuelson Abba P. Lerner Alvin H. Hansen John R. Hicks

Neo-klasik sentez de makroekonomiye Vurgu yaptığı görülüyor. Keynes'in makroekonomiye vurgusunun Neo-klasik iktisadın içine yerleştirmeye başladığını görüyoruz Tasarruf gelir Tüketim Üretim istihdam Toplam büyüklüklerin odaklandığını görebiliriz

Talep yanlı bir yaklaşım söz konusudur Neo-klasik İktisatta talep çok önemlidir Keynesyen iktisatçılar Keynesçi iktisatçılara göre Toplam talep milli gelir ve istihdamın Kısa dönemde açıklayıcısıdır Toplam talebi efektif talep olarak açıklayabiliriz. Yakarım hükümet harcamaları ve ihracatın toplamı efektif taleptir. Klasik ve yeni klasik iktisatçıların Temel ilkelerinden biri olan Tam istihdam dengesi varsayımı keynesçi iktisatçılar tarafından da kabul edilmemiştir. Ekonomide eksik istihdamın olduğu kabul edilmektedir.

Ekonomideki istikrarsızlık Keynesçi iktisatçılara göre ekonomideki planlanış yatırımlar her zaman gerçekleştirilememektedir. Haftalık sonuçlar verebilir çünkü konjonktürel dalgalanmalar söz konusu konjonktürel dalgalanmalar çok önemlidir Yapılan yeni yatırımları onlardan beklenen kar oranlarının istikrarsız olduğunu söyleyebiliriz bir konjonktürel dalgalanma olacaksa bu yatırımların belirsizliğinden kaynaklanır Neoklasik iktisatta keynesin düşüncelerin öne çıktığını görebiliyoruz. Neoklasik sentez de ücretlerde fiyatlar yapışkandır.

Özellikle ücretlerin düşme yönünde çok önemli bir yapışkanlığa sahiptir. Ücretlerin sözleşmelerle belirlendiğini Konjenktür değiştiğinde ücretlerin fiyat düşmesine bağlı olarak düşünmediğini gözlemliyoruz.

Aktif mali ve para politikası izlenmesi gerektiğini düşünüyor.

Depresyonla ilgili analizler yapılmıştır durgunluk depresyondur aşırı durgunluk depresyondur.

Bunlarla mücadele etmek için gerekirse kamu harcamaları arttırılmalı ya da vergiler düşürülmelidir neo-klasik senteze göre.

Neoklasik Mikro İktisat ile Keynezyen Makro iktisadı bir araya getiren bir sentez oluşturmuştur. Yapmış oldukları anelizler içerisinde tüketim fonksiyonu marjinal tasarruf fonksiyonu sermayenin marjinal etkinliği çarpan katsayısı para ve maliyet politikası ve ıslm modeli ortaya atmışlardır.

Hansen : Amerikalı biri iktisatçı Konjektör dalgalar ile ilgili önemli bir kitap yazmıştır ve ekonomik istikrara kavuşturmak için Hükümetten aktif ve sürekli olarak politikalar geliştirmesi gerektiğinden bahsetmiştir

Hicks : iktisada yaptığı katkılar açısından son derece soyut ve teorik analizler yaptığını söyleyebiliriz. Oxford Üniversitesi profesörü dur

Hicks ve Hansen hicks hansen sentezini yapmışlardır

-Keynes'in düşüncelerini temel alarak IS-LM doğrusu ile iktisadı geliştirmişlerdir. Yatırım seviyesini belirleyen Faktörlerden bir tanesi faiz oranıdır. Piyasa faiz oranı belirlendikten sonra Yatırım seviyesi de belli bir hale gelmektedir. Tüketim harcamaları ile yatırım harcamalarının toplamının milli gelir ve üretim denge seviyesini belirlediğini söyleyebiliriz

Gelir seviyesi yatırımlar aracılığıyla faiz oranına bağlıdır, fakat faiz oranı para talebi aracılığı ile de milli gelir seviyesine bağlıdır. Bu kararsızlığı çözmek için de modeller oluşturmaya başlamışlardır (IS-LM)

Abba P.Lerner

-İktisada katkısı ilk olarak Lerner endeksi ile ortaya çıkar

$$-L=(P-MC)/P$$

-Lerner endeksi 0 ile 1 arasında değişir

-Lerner endeksi sıfıra yaklaştıkça Piyasa tam rekabete yaklaştıkça piyasa mutlak tekel gücüne yaklaşır.

-Fonksiyonel maliye: Ekonominin durgunluğa ve enflasyona düşmeden Yönetilebilmesi için Gereken maliye politikası ne denir. Fonksiyonel maliyeye göre

-Ekonomi daralırken genişleyen genişlerken de daralan bir maliye politikası kullanmaktadır.

-Satıcı enflasyonu: Maliyet enflasyonu dur.

Paul A. Samuelson

-Nobel İktisat Ödülü alan ilk Amerikalı iktisatçıdır.

-Çarpan hızlandıran mekanizması

-Milli geliri matematiksel belirlenmesinde önemli rol almıştır

-tüketim fonksiyonunu, yatırım fonksiyon, ithalat fonksiyonuna katkısı bulunmuştur.

-Philips servisinin şu anki Philips eğrisi ne getiren kişidir

-Karşılaştırmalı bir statik analiz gerçekleştirilmiştir.

-Açıklanmış teoriler teorisini ortaya koymuştur. Tüketicilerin yaptığı satın almalar aynı zamanda tüketicilerin açıklanmış tercihlerinde ortaya koymaktadır

-Etkin Piyasa teorisi ekonomideki fiyatlar rastgele dalgalanır yeni bilgiler kolayca piyasaya akar.

-Faktör fiyatlarının eşitlenmesi teorisi faktör fiyattan akışkandır

-Turnpike: Gelişmekte olan ülkelerin bütün sektörlerinin değil hızlı büyüyen sektörlerin kalkındırılmasını sağlamaktır amaç. Dengesiz kalkınma politikası

- kamu harcamaları teorisini oluşturmuştur.

6 OCAK 2021 İKTİSADİ DÜŞÜNCELER (son ders)

MONETARİZM (PARACI İKTİSAT)

Milton Friedman, Gary Becker, George Stigler ve diğer Chicago Üniversitesi iktisatçıları monetarizm temsilcileridir.

Monetarizm 1946 yılında, büyük petrol krizinde keynesyen iktisatın çözüm getirememesiyle ortaya çıkmıştır.

TEMEL İLKELERİ

- 1- Optimizasyon davranışı geçerlidir. Bütün iktisadi birimlerin kendi faydalarını maksimize edecekleri yönünde karar almalarına denir. Tüketici faydasını, üretici karını optimize eder.
- 2- Gözlemlenen fiyat ve ücret esnektir. Ekonomide dengeye gitme önemlidir.
- 3- Matematiksel analiz kullanılır. Marshall'ın kısmi denge analizi kullanılır.
- 4- Keynesyencilik reddi.
- 5- Hükümet müdahalesi söz konusudur.
- 6- Uyumcu (adaptik) bekleyişler vardır. Karar alma aşamasında bir önceki dönemin verilerine bakılarak karar verilir.
- 7- Keynesyencilikte mikro iktisat önemini kaybetmiş olsa da monetaristciler yeniden önemli hale getirmiştir.

Friedman monetarizmin kurucusudur. Oldukça önemli teoriler ortaya koymuştur. Chicago üniversitesi hocasıdır aynı zamanda Nobel ödülüne sahiptir. Tüketim fonksiyonunu: hane halkının(bireylerin) tüketim harcamaları cari gelir tarafından değil sürekli gelir tarafından belirlenmesidir. Sürekli gelir uzun dönemde gerçekleşmesi beklenen ortalama gelirdir, beşeri ve beşeri olmayan servettir. Cari tüketiminde, sürekli tüketim tarafından belirlendiğini söylemiştir.

Cari gelir ve sürekli gelir arasındaki fark ise: Cari gelir konjonktürel dalgalanmalara hemen tepki verirken ama sürekli gelir ise daha çabuk yükselip daha az düşmektedir.

Friedmanın para teorisi , hane halkı nakit dengesi talebini göstermektedir denge sağlamak halka fayda sağlar.

Sürekli gelir artarsa insanların elinde tutmak istediği para miktarı da artar.

Elde para tutmayı belirleyen faktörlerden diğerleri: Maliyeti, Faiz getirisi, Beklenen enflasyon oranı, tercihler...

Modern miktar teorisi Fisher'e(neoklasik iktisat) göre para miktarında ki değişiklikler aynı yönde ve aynı oranda toplam nominal milli geliri etkilemektedir. Bu analizi gerçekleştirirken Fisher'in yapmış olduğu varsayım "paranın dolaşım hızının kısa dönemde sabit olduğudur." Fakat Friedmana göre istikrarsızdır fakat kısa dönemde belirlenebilir. Toplam nominal milli geliri etkilemektedir.

Phillips eğrisi, adaptik bekleyişleri dahil ettiği için kısa dönemde kaymalar olduğunu görüyoruz. Gelecekteki enflasyonla ilgili karar verirken bir önceki döneme bakıyor. Gecikmeli olsa da geçmişteki fiyatların artmış olduğunu gördüğü için hemen gelecekteki fiyatların artacağı ile ilgili beklentileri güncelliyor ve kısa dönem Phillips eğrisi sağa kayıyor. Bunlardan yola çıkarak kaymalarla beraber uzun dönem Phillips eğrisine ulaşıyor. Enflasyonla işsizlik arasındaki negatif yönlü ilişki sadece kısa dönemde geçerlidir. Uzun dönemde enflasyonla işsizlik arasında hiçbir ilişki yoktur ve dik bir Phillips eğrisi karşımıza çıkmaktadır.

Parasal Kural para arzındaki büyüme oranındaki ani değişim ekonomide konjonktürel dalgalanmaya sebep olmaktadır. Bunu önleyebilmek için para arzındaki büyümeye parasal kural getirilmelidir. Politikaların kurala bağlanması gerektiğini söyler. Liberal politikaları savunur.

GEORGE STIGLER Nobel ekonomi ödülü kazanmıştır. En önemli teorisi enformasyon ve araştırma ekonomisidir. Benzer(homojen) mallar ve hizmetlerin fiyatları ile ücretlerinin tam rekabet şartları geçerli olsa bile birbirine eşitlenmediğini kanıtlamıştır. Kamu müdahalesi bulunmayan piyasalarda toplumsal maksimum refahı sağlayan kanıt gösterdiğini ifade etmektedir.

Regülasyon, ekonomide kamu düzenlemeleri arzı ve talebi olan bir iktisadi mal olarak değerlendirilmelidir. 1.Grup: doğrudan sübvansiyonlar, piyasaya giriş kontrolleri, fiyat sabitlemesi gibi regülasyonlardan kazanç sağlayan iş dünyası... 2.Grup: bu regülasyonları yapan seçilmiş/atanmış kamu otoriteleridir.

GARY BECKER Ayrımcılık, ayırım yapan kişinin tercihi yada zevki olarak tanımlamaktadır. Ayrımcılık yapan firmanın (örn Müslüman çalıştırmak istemeyen Amerikalı bir patron) zarara uğraması kaçınılmazdır, bir süre sonra bu firma zor duruma düşecektir. Beşeri sermaye yatırımlarında eğitime büyük önem vermekte. Genel mesleki eğitim ve belirgin mesleki eğitim arasında ayırım yaparak her birinin ayrı ayrı uygulanması gerektiğini söylüyor. Zamanın tahsis teorisi, Tüketim zaman alan bir iştir fakat zaman kıttır ve kıymetlidir. İnsanlar bir malı satın almaya karar verirken malın tam maliyetini ve tam fiyatını dikkate almak zorundadır.

YENİ KLASİK İKTİSAT

Rasyonel bekleyişler hipotezi, rasyonel olan dinamik ve enformasyonu kolay ulaşabilen bireylerin kararlarına dayanmaktadır. Ekonomik karar vericiler bir değişkenin alacağı değerle tahminde bulunurlarken o değişken ile alakalı mevcut olan bütün bilgilerin bütün enformasyonların elde

edilmesiyle ilgilenmektedirler. Bazen de her bilgiye ulaşmak mümkün değildir bir maliyet gerektirir. Bazen eksik bilgi olabilir. Sistematiik hata olmaz çünkü yapılan hatalar tekrarlanmaz.

Piyasaların sürekli olarak dengelenmesi hedeflenir hem kısa hem uzun dönem için. Gayri iradi işsizlik olmaz sadece şahsi tercih işsizliği olabilir.

Toplam arz hipotezi, işçiler faydalarını ve firmalar karlarını optimize ederler. Rasyoneldir. Firmalar üretim ve iş gücü talebi ile ilgili kararlarını nispi fiyatlara bakarak alır. Ürettiği bir malın fiyatında artış olacaksa üretimde artış ve işgücü talebinde artış olur.

Politika etkisizliği hipotezi (Lucas-Sargent-Wallace hipotezi) Önceden ilan edilen para ve maliye politikalarının üretim, hasıla ve iş gücü üzerinde hiçbir etkisi yoktur. Çünkü rasyonel bekleyişlere sahip bireyler açıklanan politikanın etkilerinin ne olduğunu bilerek ona göre hareket edeceklerdir. Sadece önceden ilan edilmeyen politikaların kısa dönemde işsizlik ve üretim üzerinde etkisi vardır.

Enflasyonu önlemenin reel maliyeti, enflasyonu önlemek amacıyla yapılan çalışmaların uygulanması durumunda ekonominin katlanmak zorunda olduğu bir üretim ve istihdam kaybına fedakârlık diyoruz. Fedakârlık oranını sıfır yaparak bunu yapmak mümkün müdür yeni klasik iktisatçılar bunu sorar. Bekleyişleri düzenleyerek bunu yaparlar. Merkez bankasına güveniyorsak, fiyat bekleyişlerini aşağıya çektiğimiz takdirde fedakârlık sıfır olabilir.

Dinamik zaman tutarsızlığı ve parasal kural, merkez bankası taahhüdü enflasyonu düşürmek yönünde açıklama yapıyor buna göre karar alıyoruz. Bir süre sonra merkez bankası genişletici para politikası uygulamaya başlarsa tutarsızlık olur. Zaman tutarsızlığını önlemek için parasal kural uygulanması gerektiğini söylerler.

Rasyonel beklentiler hipotezi ve Phillips eğrisi, yapılan bekleyişler tamamen rasyoneldir. Önceden ilan edilen politikaların hiçbir etkisi yoktur.

Toplam arzı artııcı mikro ekonomik politikalar, üretim ve istihdamdaki değişmelerin firmalar ve işçilerin nispi fiyatlara göre verdikleri üretim ve çalışma kararlarının sonuçlarını yansıtacaklardır. Yeni klasik iktisatçılar toplam arzı arttırmak ve işsizlik oranını düşürmek için arz yanlı politika önerilerinde mikro ekonomik politikalar önermektedir. Gelir vergilerinin azaltılması, işsizlik sigortasında kısıntıya gidilmesi vb...

Lucas kritiği, ekonometrik modellerin işleyişini eleştirmiştir. Uygulanan politikalar değiştiğinde modelin katsayılarında herhangi bir değişimin ortaya çıkmayacağını varsaymak hatadır.

REEL KONJONKTÜR TEORİSİ

Robert barro

Charles plosser

Edward prescott

Finn kydland

Robert king

Alan stockman

Sergio rebelo

Reel şoklar, çok önemlidir. Arz şoku ele alınır. Ekonominin reel sektörü üzerinde büyük etki yaratır. Ekonomide ki istikrarsızlığının sebebi teknoloji seviyesinde meydana gelen arz değişikliklerdir. Fiziki çevre şartlarındaki değişiklikler, ham madde temini ve fiyatındaki değişiklikler, vergi oranlarındaki değişiklikler tamamen konjonktür dalgalanmalarına yol açar üretim ve istihdam seviyesini etkilemektedir.

Sinyal algılama sorunu, fiyatlar genel seviyesi ile ilgili diğer okulların kabul ettiği eksik/asimetrik bilgi sorununu kabul etmemektedir. Simetrik enformasyon vardır. Bütün bilgilere ulaşılabilir. Fiyat seviyesindeki değişimler kalıcı mı yoksa geçici mi buna karar vermek zordur.

Büyüme ve konjonktür teorisi-Schumpeter, büyüme teorisi ile konjonktür teorisi birleştirildiğinde ekonomide kısa dönem ve uzun dönem ayırımı ortadan kalkmaktadır. Sadece bu okul için geçerli. Para süper yansızdır. Piyasalar sürekli dengededir. Müdahaleye karşıdır. Amaç enflasyonu düşük tutmaktır.

YENİ KEYNESÇİ İKTİSAT

Gregory mankiw

Lawrance summers

Olivier blanchard

Stanley fischer

Bruce greenwald

Edmund phelps

Ben bernanke

Laurence ball

George akerlof

Janet yellen

David romer

Joseph stiglitz

Robert hall

John taylor

Dennis snower

Assar lindbeck

Mikro ekonomi konusunda çok başarılı olmuşlardır. Bekleyişler rasyoneldir. Hem toplam talep hem toplam arz talepleri analiz edilmektedir.

Maksimisasyon davranışları ile hareket etmektedir.

Piyasa dengesizliği, ücret ve fiyatlar yapışkandır. Aktif kamu müdahalesi vardır.

Arz ve talep şokları ekonomi üzerinde etkilidir.

Menü maliyetlerinden dolayı fiyatlar hızla değişmemektedir.

Nairu(doğal işlilik oranı) ve histeri etkisi (geçici şokların kalıcı etkisidir).

Etkin ücret teorisi, firmalar kendi yetiştirdikleri işçiye fiyatının üstünde ücret ödediklerinde, işçi asgari ücretten daha fazla ücret aldığı için daha verimli çalışıyor. Herkes memnun.

POST KEYNESYENÇİ İKTİSAT OKULU

Piero sraffa

Nicolas kaldor

Joan robinson

Luigi pasinetti

John kenneth galbraith

Sidney weintraub

Keynesin analizlerini gerçekleştiririm. Tamamen onu benimseyelim.

Yatırım kararı çok önemlidir. Belirsizlik varken yatırımcı gelecekteki karını hesaplayıp bunu göze alarak yatırım yapar.

Üretim, değer ve dağıtımda Ricardocu görüş (Sraffa, Robinson): Çeşitli malların talep yapısı, fiyat yapısını etkilemez. Sadece her bir endüstrideki üretimi ölçeğini etkilemektedir. Malların reel değerleri(fiyatları), söz konusu malların üretimi için gerekli olan diğer malların toplam üretim içindeki paylara sahip olmasıdır. Girdi ve çıktı olan sermaye mallarını bize göstermektedir.

Mark-up fiyatlandırmada fiyatlar oligopolcü firmalar tarafından belirlenmektedir. Firmalar yatırımları elde ettikleri karlarla finanse ederler. Fiyatlar mevcut talep şartlarına göre değil, üretim maliyetlerine göre mark-upederler.

Para içseldir. Ücretteki değişmelere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. İş dünyasının paraya olan ihtiyacı para arzını belirlemektedir. Para arzı merkez bankası tarafından değil, iş dünyası tarafından belirlenmektedir.

Kaçınılmaz konjonktür dalgalanmaları, ekonomi kendi yapısı gereği istikrarsızdır. Düzenleme için kamu müdahalesi gereklidir.

Gelirler politikası, enflasyonun para ve maliye politikası ile ortadan kaldırılamayacağını kontrol edilemeyeceğini düşünürler. Ücretleri sınırlandırarak bekleyişleri ortadan kaldırarak enflasyonu düşürmeyi hedeflerler.

MINSKY'NİN KONJONKTÜR TEORİSİ, son yazdığı eserinde Amerika da yaşanan küresel krizi bilmiştir. Finansal istikrarsızlık hipotezinde enflasyon, varlık fiyatlarının çok hızlı düşüşü (borç denflasyonu) ve derin bir durgunluk var. Ekonomiyi sıkıntıya sokan bir durumdur.

AVUSTURYA İKTİSAT OKULU

Carl Menger

Eugen Böhm-Bawerk

Friedrich von Wieser

Ludwig Edler von Mises

Fritz Machlup

Gottfried von Haberler

Paul N. Rosenstein-Rodan

Joseph A. Schumpeter

Frederich August von Hayek (En önemlisi)

Mises, ilk konjonktür teorisini oluşturmuştur.

Hayek, geliştirmiştir. Parasal müdahalelerin fiyatlarda yol açtığı bozulma nedeniyle ekonomide kaynakların yanlış dağılımını ve iktisadi sorunlara yol açabileceğini göstermiştir.

Garrison, zamanlar arası üretim yapısındaki değişme fikri üzerine çalışmış.

Ebeling, küresel krizi öngörmüştür. Açıklamıştır.

Metodolojik bireysellik, sosyal olgular bireysel karar birimlerini harekete geçiren, bireylerin niyet ve istekleriyle açıklanabilir.

Praxeology insan davranışlarının açıklanmasına denir.

Para yanlıdır, reel değişkenler üzerinde etki yaratmamaktadır.

Marjinal fayda analizi yapılmıştır.

Homojen olmayan sermaye malları söz konusudur.

Dışarıdan bulduğum notlar;

Ricardo'nun emek değer teorisi Marx tarafından önemli bulunmuş, sıcak bakılmıştır. Kendi emek değer teorisini ondan alarak daha da geliştirmiştir. Ricardo'ya değer kıtlıktan ve emekten doğar. Bu ikisi önemlidir. Çoğaltılamayan mallar örneğin antika eşyalar kıttırlar ve kıt oldukları için de değerlidirler. Bu yüzden Ricardo bu mallara tekel malları adını verir ve tekel malları da yapmış olduğu emek değer teorisindeki analizinde dışarıda bırakır. **Ricardo'nun emek değer teorisinin dayandığı varsayımlar:**

- Bütün ekonomiyi tek bir tarımsal çiftlik olarak düşünüyor.
- Bütün üretim dallarının içerisinde sermaye-emek oranının sabit olduğunu kabul ediyor.
- Emek homojendir.
- Hiç rant getirmeyen topraklarda tahıl üretiminin sadece emek ve sermaye tarafından gerçekleştirildiği söylenebilir.

Sermaye denetiminin ve özel mülkiyetin bulunduğu sanayi kapitalizmi döneminde bu varsayımlar altında Ricardo'nun emek değer teorisini şöyle açıklayabiliriz. Birincisi, Malthus'da olduğu gibi nüfus artışı gıda talebini artırır. Talepteki artış fiyatları yükseltir ve tahıl üretiminin verimli topraklardan hiç rant getirmeyen topraklara doğru genişletir. İkincisi, verimli topraklarda tahılın değeri, üretimde kullanılan emek, sermaye ve toprak faktörleri tarafından belirlenir. Aynı Smith

gibi düşünüyor bir noktada. Üçüncüsü, hiç rant getirmeyen topraklarda durum farklılaşır, tahılın değeri sadece emek ve sermaye tarafından belirlenir yani üretimin içinde rant yer almaz. Dördüncüsü, ortaya koymuş olduğu emek değer teorisi hiç rant getirmeyen topraklarda tahıl değerinin meydana gelmesinden yola çıkarak yeni bir değer anlayışını ortaya çıkarır. Yani sermayeyi emek birimine indirmek mümkün olursa tahıl üretiminin tamamının emek tarafından gerçekleştirildiği söylenebilir. Sermayeyi emek cinsinden ifade edebilirsek eğer hiç rant getirmeyen topraklarda tahılın değeri sadece emek tarafından belirlenebilir. Beşincisi, Ricardo'ya göre sermaye dolaylı emektir. Emek faktörüne doğrudan emek, sermaye faktörüne ise dolaylı emek demektir. Emek değer teorisiyle ilgili son olarak, emeğin doğrudan emek, sermayenin dolaylı emek tarafından yeniden tanımlanmasıyla beraber değer emek tarafından belirleniyor. Emekten kasıt ise doğrudan emek yani emeğin kendisi, değer emek tarafından belirlenir. Değerin sadece emek tarafından belirlenmesine Ricardocu emek değer teorisi denir.

Ricardo bir malın değerini, satın alabileceği emek olarak değil de içerdiği doğrudan ve dolaylı emek olarak tanımlamaktadır.

Say Kanunu

Jean Baptiste Say, Fransız olan tek klasik iktisatçı. İktisadi düşüncelerini şöyle toparlayabiliriz:

Birincisi, iktisadi analizin yöntemine yaptığı katkı açısından değerlendirebiliriz. Say iktisadi analizlerde model kurmaya karşı değildir ancak kurulan bu modellerin gerçekçi varsayımlara dayanmasını ve modellerin ulaştığı sonuçların gerçek hayat ile test edilmesini istemektedir yani bir anlamda yöntemi değiştirmek istemektedir. Yani tümevarım modelinin kullanılmasını istemektedir. O ana kadar bütün klasik iktisatçılar Smith, Ricardo, Malthus hepsi tümdengelim metodunu kullanmışlardır bu metot ile çok soyut analizler yapmışlardır. Say bu yöntemin gerçek hayatı yansıtmadığını ifade etmektedir.

İkinci olarak, girişimci faktörünü analizlere sokan ilk iktisatçıdır. Say'a kadar üç üretim faktörü getirisinden bahsediliyordu, ücret(emek), faiz(sermaye) ve rant(toprak). Say müteşebbis faktörünü analizlere koyarak kârın girişimcinin üretimden aldığı pay olduğunu ortaya koymuştur. Üretim faktörlerinin sayısının Say'de dörde çıktığını söyleyebiliriz. Artık kâr ve faiz teorilerinin birbirinden ayrılması da sağlanarak daha modern iktisadi modellerin kurulmasına imkan sağladığı için önemli katkı olduğu söylenebilir. Say'ın Smith tarafından başlatılan ve Ricardo tarafından geliştirilen emek değer teorisine karşı çıktığı görülüyor. Ona göre iktisadi analizde değişmez bir değer ölçüsünü aramak yanlıştır. Say'e göre değer yaratılmasında emek, sermaye ve toprak eşit öneme sahiptir. Değerin belirlenmesinde alternatif maliyet teorisini geliştirmiştir. Alternatif maliyet teorisi, bir malı elde etmenin maliyetini vazgeçilen malına değerine bağlamaktadır ve değer buna göre belirlenmektedir.

Say Kanunu

Say, aslında tümevarım metodunu kullanmak istemişse de Say kanununu tümdengelim metoduyla yapmıştır ve soyut modeldir. Bu modelin **   önemli varsayımı**:

-Mallar mallarla mübadele edilir. M badelerde paranın kullanılması alışverişleri kolaylaştırmıştır. Ekonomide aslanan malların mallarla değişimi ise para önemsizdir zaten bütün klasik iktisatta paranın önemsiz olduğunu söylebiliriz. Para sadece mübadeleyi kolaylaştırmaktadır bunun dışında herhangi bir işe yaramamaktadır.

- Bir malın satılması(arzı) diğer malların alınmasını (talebini) oluşturur. Her arz kendi talebini yaratır. Paranın kullanılmadığı ekonomide takas ekonomisi geçerli olacaktır. Her arz bu noktada kendi talebini yaratacaktır. Üretilen her mal satılacaktır. Aşırı  retim, talep yetersizliği, malların satılamaması durumu söz konusu olamayacaktır. Ekonomide mallar satılamazsa, genel bir talep yetersizliği söz konusuysa krizler ortaya çıkacaktır. Say yasasına göre ekonomide böyle bir durum ortaya çıkmaz.

- Kazanılan bütün gelir harcanmaktadır. Yani tasarruflar otomatik bir şekilde yatırıma dönüşmektedir. Paranın kullanıldığı ekonomilerde Say kanunu şu şekilde işler: Klasik faiz teorisi söz konusu olduğunda faiz oranı,  d n   verilebilir fon arzı (tasarruflar) ve  d n   verilebilir fon talebi (yatırımlar) tarafından belirlenmektedir. Rasyonel davranan bireyler tasarruflarını ellerinde tutarlarsa herhangi bir faiz getirisi elde edemeyeceklerini biliyorlar bu yüzden de tasarruflarını boş yere ellerinde tutmamaktadırlar ve bankalara yatırıp faiz geliri elde etmek isteyeceklerdir. Bireyler tasarruflarını bankaya yatırdıklarında  d n   verilebilir fon arzını artırmış olacaklardır.  d n   verilebilir fon arzı arttığında faiz oranı düşecektir ve yatırımlar artacaktır. Sonuçta klasik faiz teorisi, tasarrufları otomatik bir şekilde yatırımlara dönüştürmüş olacaktır. Klasik faiz teorisıyla tutarlı bir analiz. Kazanılan bütün gelirler harcanıyor ve tasarruflar otomatik bir şekilde yatırımlara dönüşüyor.

Malthus, Say kanununu eleştirmiştir. Tamamen asla reddetmemiştir. Hatta eleştirdiği noktalarla ilgili çözüm bulmuştur.

Malthus tümevarım yöntemini kullanarak Say kanunu bazen geçerli değildir demektedir. Çünkü ekonomide üretilen malları temel(gıda) mallar, ikincil mallar olarak gruptandırırız, Malthus temel mallarda ortaya çıkacak bir arz fazlasının nüfus artışına yol açarak gerekli gıda mallarına olan talebi doğuracağını, bu noktada da Say kanununun geçerli olacağını kabul etmektedir.

Ancak ikincil mallarda yani gıda dışı mallarda durum farklıdır. İkincil mallarda ortaya çıkabilecek bir arz fazlası otomatik bir şekilde ortadan kaldırılamaz çünkü ikincil malların talebi sermaye ve toprak sahipleri sınıfı ile devlete borç veren rantiyeci sınıfın gelirine, zevk ve tercihlerine bağlı. Bunların gelirlerinde azalma ve bu sınıfların zevk ve tercihlerinde ortaya çıkabilecek değişmeler kesinlikle ikinci mallarda aşırı bir üretime yol açabilecektir. Malthus ikincil mallarda ortaya çıkabilecek bu genel bir aşırı üretim durumunda bu durumu giderebilmek için, klasik okula göre de devletin iktisadi hayata müdahale etmemesi prensibi söz konusuysa, verimsiz harcamaların teşvik edilmesi gerekmektedir.

John Stuart Mill

Klasik okulun son önemli iktisatçı olarak adlandırılabilir. Faydacı felsefenin çok önemli olarak iktisadi analizin içerisine girmesini sağlamıştır. Bireysel özgürlüklerle ilgili kapsamlı çalışmalar yapmıştır ve önemli bir bölüşüm teorisi ortaya koymuştur.

Değerin belirlenmesinde fayda kavramını çok kullanmıştır. Faydacı felsefeyi benimseyerek, faydayı iktisadi analizlerin temeline yerleştirmiştir. Jeremy Bentham'dan (faydacılığın kurucusu) çok faydalanmıştır. Faydacılık konusunda Mill'in klasik iktisadi düşünce ile neoklasik iktisadi düşünce arasında bir köprü görevi oluşturduğunu söyleyebiliriz.

Faydacılık felsefesinin temel ilkeleri:

- Fertlerin davranışları mutluluğa yönelmek ve mutsuzluktan kaçınmak ile yönlendirilmektedir.

Haz ve elem

- Hayatın iyi davranış ilkesi akılcı davranıştır. Haz maksimum elem minimum yapılmalı.

- Bütün toplumun kurumları, hukuk yapıları ve toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler tamamen en yararlı olan davranışa göre belirlenmelidir ve bu şekilde her bir kurum, birey kendileri için iyi, yararlı olacak davranışları seçerken diğerlerinin yararlarını da gözetmiş olacaktır. Mutluluğunu maksimum hale getirmeye çalışan her fert kişisel çıkarlarını gözetecek şekilde mutlaka çalışmalıdır ve bu sağlarken bireyler arasında çatışma olmayacaktır. Ricardo'da çatışma var. Eğer çıkarlar arasında uyum sıkıntısı yaşanırsa böyle bir durumda devletin iktisadi hayata müdahale etmesi gerekebilecektir.

Bölüşüm teorisi ile servetin üretilmesi ile servetin bölüşülmesinin ayrı yapılara bağlı olduğunu söylemiştir. Servetin üretim şartları ve servetin üretimini düzenleyen yasaların fizik yasaları gibi evrensel geçerliliğe sahip olduğunu ve sabit olduğunu altını çizmiştir. Üretim yasalarında servetin bölüşümünü düzenleyen yasalar kesinlikle kişilerin zevk ve tercihlerine bağlıdır ve bu yüzden de değişmektedir. Servetin bölüşümü toplumun kurumları ve gelenekleri tarafından belirlenmektedir. Devlet yapacağı yasal düzenlemeler ile birlikte servetin bölüşümüne müdahale edebilir. Faydacı felsefe ile ilgili düşüncelerinden dolayı Mill'in neoklasik iktisada, servetin bölüşümüne de devlet müdahalesini uygu görmesiyle de bir anlamda sosyalizme yakın olduğu söylenebilir.

Klasik Okulun Eleştirisi

Klasiklerin en çok eleştirildiği noktalardan bir tanesi klasik okulun düşünceleri içerisinde beşeri faaliyetlerin çok yer almamasıdır. Yani insan faktörü pek önemli değildir. İnsanı sadece kişisel çıkarları peşinde koşan bir varlık olarak görmektedir. Getirilen diğer eleştiriler analizlerinde zaman unsurunun ve kurumların gelişmeleri, kurumsal faktörler bulunmamasıdır. Bir başka eleştiride yine klasikler insanların, sermayenin, mal ve hizmetlerin yurtiçinde ve diğer ülkelere

olan hareketliliğini çok iyi analiz ve tahlil edememişlerdir. Klasikler dünyayı daha iyi bir hale getirememiştir, tam tersine işsizlik, gelir dağılımında adaletsizlik gibi sorunlara sebep olunmuştur.

ALMAN TARİHÇİ OKUL

İktisadi düşünce açısından baktığımızda tarihçi okul bir kere tamamen iş ve finans çevreleri yani işverenlere hizmet etmektedir. Aynı zamanda toprak sahiplerinin çıkarlarına da onların düşüncelerini de ummaktadır. Toplumun daha çok bu kesimlerine hizmet ettiklerini görüyoruz.

Diğer taraftan Alman tarihçi okulun iktisadi düşünceye getirdiği en büyük katkılardan bir tanesi evrimci düşüncenin iktisadi analizlerin içerisine tamamen sokulmuş olmasıdır. Yapmış oldukları analizlerde mevcut dünyayı tamamıyla anlayabilmek için bir kere tarihe ihtiyaç olduğunu, sadece iktisadi değil sosyal anlamda da evrimin mutlaka dikkate alınması gerektiğini vurgulamışlardır. Çünkü bir kere şunu gözlemleyelim klasik okulu hatırlayalım klasik okul sadece önemli kanunları ortaya koyarken bunun bütün dünya da geçerli olduğunu düşünmüşlerdir. Ama Almanya'nın yapabilirliği İngiltere'nin yapabilirliği birleşmişlik süreçleri farklı işlemesi bu yüzden bu evrimci yaklaşım dikkate alınarak ve değişen tarihi, etkinleşen iktisadi vakalar ve olaylar dikkate alınarak buna bağlı olarak umumi bir şekilde, o ülkenin koşullarına uygun olarak politikalar uygulamak gerektiğini ortaya koymuştur. Bu açıdan bakıldığında gerçekten çok önemli bir katkı sağladığını görüyoruz.

Ayrıca sadece evrimci yaklaşımla alakalı getirmiş oldukları yenilik değil, metod değişikliği de klasik okuldan son derece farklıdır. Tümevarım metodunu uygulamışlardır. Tümevarım metodunu biliyorsunuz diğer tümdengelim metodundan farklı tümdengelim metodunda daha soyut ve bir anlamda bütünden diğer parçalara söz konusu bir gidiş var. (Soyut bir analiz var) Ama tümevarımda böyle değil parçalardan bütüne doğru giden ve olayların anlaşılmasında da daha büyük katkı sağlayan bir metod edinmişler. Alman tarihçi okulun uyguladığı analizler içerisinde bir kere tarihsel verileri çok iyi kullandıklarını görüyoruz. Geçmiş tarihsel verileri kullanarak analizler yapmışlar ve toplumların sürekli olarak bir değişime uğradıkları ve yeni durumlar içinde yeni analizler yapılması gerektiğini düşünerek geçmişte yaşanan her şeyin geleceği şekillendireceğini kabul etmişlerdir. Bu katkılar son derece önemlidir.

Bir diğer katkısı ise, klasiklerin çok önemli bir sloganı haline gelen “bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler” düşüncesinin de tarihçi okul tarafından kabul edilmediğini görüyoruz. Çünkü gerçekten böyle bir yaklaşımın denendiğini Belki İngiltere için geçerli olabileceğini ama Almanya için geçerli olmayacağını ortaya koyarak belki biraz daha muhafazakâr, reformlara dayalı bir büyüme sürecinin düzenlenmesinin gerektiğini analizlerinde ortaya koymaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında önemli katkılar sağladıklarını görüyoruz.

Friedrich List (1789-1846)

En önemli temsilcileridir.

Anlamdır önemli görevlerde bulunmuş bir kişidir.

Radikal düşünceleri vardır.

Çeşitli mali, finansal, idari reformlar bulmuştur bazı Radikal düşünceleri için de tutuklanmıştır.

Bizim açımızdan son derece önemli iktisadi katkıları var, Alman Tarihçi okulunun en büyük mensubu olarak. Bebek endüstri tezini analizlerine katmış ve gerçekten dünyada birçok ülkenin Friedrich'in bu bebek endüstri tezini bebek Sanayi argümanını kullandığını görüyoruz. Bunun ne olduğunu şu şekilde açıklıyor: Almanya iç ticaretin de serbest olabilir ama Almanya'nın dış ticaretinde serbest Dış Ticarete kesinlikle karşıdır. Gerekçesinde şöyle açıklıyor yeni kurulan yerli sanayiye savunmak onları korumak adına ithal edilen imalat Sanayi ürünlerini Saf oranlı günlük tarifeleri uygulanması gerektiğini düşünüyor. Ancak bu şekilde bebek sanayilerinin korunabileceğini ve o ülkenin sanayisini geliştirilebileceğini söylüyor. Birçok ülkenin gerçekten kalkınma aşamalarında bebek sanayi argümanını görebiliyoruz. Diğer taraftan tarım sektörünün dış rekabetten korunmasına karşı çıkmıştır.

Bir iktisadi gelişme aşamaları teorisi adını verdiği bir teori ortaya koymuştur. İktisadi gelişim aşamalarını şu şekilde tanımlıyor ilk önce vahşi toplum sonra hayvancı toplum bunu tarımsal toplum onu tarımsal sanayici toplum ve bunu da sanayici Tüccar toplumları oluşturmaktadır. Düşük gelişme aşamasından yükselme aşamasına geçen ülkeler bu aşamalardan geçeceklerdir.

Wilhelm Roscher

Klasik okulu eleştirirken ona yön vermeye çalışmıştır.

Devletin iktisadi hayatta bulunması zorundadır.

Tarih önemli diyor.

Schmaller

Alman tarihçi okulun genç kesimini tahvil ediyor.

2. kuşak sayılabilir.

Mikro iktisat ve Makro iktisat analizlerini ele almıştır.

Makro analizinin içine tarihi verileri, geçmiş verileri de katmamızı söylemiş.

Ceteris paribus karşıdır. Doğru sonuç vermediğini söylüyor.

Karl Mengerle yönetim savaşı içindedir.

Schmaller tümevarımı kullanıyor, Karl Menger tümdengelim kullanıyor.

2 yöntemde kullanılabilir şeklinde sonuca ulaşılmış. Sentezleyerek kullanılmasının daha doğru olduğunu söylüyor.

Çok başarılı bir iktisat teorisi kurmayı başaramamıştır.

Türkiye'de Ziya Gökalp Alman tarihçi okulu temsilcisidir. (Milliyetçiliğe, tarihe önem vermiştir.)

Marjinalizm

Ana akım klasik iktisadın geliştirilmiş hali

3 iktisatçının “Walras, Menger, Jevons’un 1871 yılında yazmış oldukları kitaplarla başladı.

3’ü de farklı yerde ve birbirini tanımıyorlar.

Marjinalizm geliştikten sonra Neo-klasik iktisatta bundan payını almıştır.

Marjinalistler de aynı zamanda ilk Neo-klasikler, neo-klasiklerde bir yerde son marjinalisttir.

Walras ve Jevons, matematiği çok iyi kullanmıştır.

Değerin kaynağını klasiklerden farklı açıklamışlardır. “Değerin kaynağı faydadır” fayda analizi yapmışlardır.

Marjinalizm klasik emek değer teorisi ile dönüşüm teorisini reddetmiş diğer klasik iktisadın temel ilkelerine bağlı kalmıştır.

Marjinalizm ’in Temel İlkeleri

1) Sübjektif Değer Teorisi:

İlk defa sübjektivizmden bahsediyor. İnsan ihtiyaçları devreye giriyor. İnsan ihtiyaçları tatmin edilmeli, insanların değerlerini belirlemede ilk sırada yer almalı “pedonist görüş” taraftarıdır.

Malların değerini belirleyen şey emek-zaman değil marjinal faydadır. Fayda, kıtlıktan doğar, beslenir.

Marjinal faydası düşük olan mallar değersiz. Marjinal faydası yüksek olan mallar değerlidir.

Her kıt olan şey faydalı mıdır? Hayır örneğin kör at faydasızdır.

Değer “sübjektif” bir kavramdır.

2) Marja Dayalı Analiz:

Son birime marj denir. Son birimin yaptığı katkıdır.

Ricardo’nun diferansiyel rant düşüncesini almış. Marja dayalı analize göre uygulamıştır. Burada Ricardo’yu örnek almıştır.

3) Mikroekonomik Vurgu Var: Mikro analizle ilgilenmişler.

4) Soyut, tümünden gelim metot işlenmiştir.

5) Tam rekabet şartları sayılmış. Fiyat ve ücret esnektir.

6) Talep Kaynaklı Fiyat Teorisi:

İlk marjinalistler; fiyat belirleyen şeyin talep olduğunu söylemişler. Sonraki marjinalistler; özellikle Marshal, fiyat belirleyen şeyin hem arz hem talep olduğunu söylemişler.

Klasik okulu, iktisadı daha ileri götürmesinde önemli bir adımdır.

7) Sübjektif fayda, talep buna bağlıdır.

8) Devlet müdahalesi az olmalıdır, mümkün olduğu kadar.

9) Rasyonel düşünce geçerlidir.

10) Denge kavramı var, piyasalar dengeye doğru gitmektedir.

11) Sermaye ile toprak sahiplerini birleştirmişler. Birlikte ele almışlar. Buna da “mülkiyet altındaki kaynaklar” demişler.

Marjinalistlere göre işçiler sömürülmemelidir. Sarf ettikleri emeklere uygun değere yaptıkları katkı ölçüsünde ücret almalıdır.

İşçi sendikalarına karşılar.

Rant ile ilgili oluşmuş düşünceleri yok. Rant hak edilmiş

Marjinalistlerin çoğunda kısmi denge analizi var.

Marjinalistlere Yöneltilen Eleştiriler:

1) Terkip hatası olarak ifade ettiğimiz şey; birey için doğru olan kurallar toplum için doğru olmayabilir. Terkip hatası vardır.

2) Tam rekabet eleştiriliyor.

3) Marjinalistlerin düşüncesinde sınırlı devlet müdahalesi var. Ama bunun başarılı olmadığına dair eleştiriler var.

4) Marjinalist analiz statiktir. Sadece denge durumlarını inceliyor. Bu eleştiriliyor.

5) Tarihçi zamanın dışındadır.

6) Deneyle doğrulamalardan bağımsızdır. Yapılamamıştır.

7) İktisadi büyümeyi açıklamada da başarısız olmuşlardır.

8) Mantıki zamanı dikkate alırlar.

Cournot

Matematiği iktisada uyarlayan ilk düşünürdür.

Fransız'dır.

Marjinal maliyet, marjinal hasıla analizleri yapmıştır.

Monopol ve oligopol teori geliştirmiştir.

Thven

Alman iktisatçı

Tarımsal iktisatla ilgili çok önemli yer edinmiştir.

Kuruluş yeri teorisi, öge sel iktisat aslında

Sermaye ve emeğin marjinal verimliliği kavramları üzerinde durmuştur.

Gossen

Alman iktisatçı

İktisadi analizini ranta dayandırmış. Kardinal fayda taraftarı

3 yasası vardır:

- 1) Azalan marjinal fayda yasası
- 2) Faydayı maksimumlaştırma yasası
- 3) Sübjektif değer yasası

Sübjektivizm 'in temel ilkeleri:

- 1) İnsan istekleri önemlidir.
- 2) Sübjektif görüş malların değerini yaratmada bir numarada, objektif iki numara etkilidir.
- 3) Bireyciliği savunur.

Jevans

İngiliz iktisatçıdır.

Tüketim ve talebe önem vermiştir.

Ricardo'yla alıp veremediği var. Yetenekli ama ters kafalı olduğunu söylüyor. İktisadı yanlış alana yönlendirdiğini söylüyor.

Ricardo'nun yanlış yaptığı şey inci örneği

İnci çok derin sulardan çıkarılıyor. Çok zahmetli çok derinden çıkarıldığı için mi pahalın (Riacedo) yoksa değerli olduğu için mi çok derinlerden çıkarılıyor. (Jevans)

Fayda Jevans'a göre ölçülemez. Ordinal faydadır.

Ancak fayda, insan davranışlarını inceleyerek insan tercihlerini listeleyerek tercih edilebilir.

Marjinal faydası düşük olan değersiz.

Bir malın değeri o maldan sağlanan marjinal fayda tarafından belirlenir. Fayda ise kıtlıktan doğar.

Maliyetler özellikle emek tek başına değer tayin edemez. O kitabı değerli kılmaz. Okunması lazım değeri olması için sübjektif analiz yapıyor.

Rasyonel seçim teorisine inanıyor. Malların fiyatlarına göre marjinal faydaları eşitlenecek ve tüketici tatmini max. hale gelecek

Mübadele teorisi önemlidir. Mübadele değerini de marj fayda belirler.

Bir malın miktarı değiştikçe faydası da değişir. Son birimin faydası mal miktarı arttıkça azalmaktadır.

Üretim maliyetleri arzı belirler. Arz faydayı belirler fayda değeri belirler

Konjonktür dalgalarından bahsetmiş.

İndeks geliştirmesi için uğraşmış enflasyon yada deflasyon ölçmek için çalışmış öncülük etmiştir.

Carl Menger

Avusturyalıdır.

Avusturya okulunun ilk kurucularındandır.

“İktisadın ilkeleri” adlı kitabı var.

Analizlerinde matematik kullanmamıştır.

Jevans mübadele değerini hem toplam fayda hem marjinal faydayı açıklıyor.

Menger’in değer teorisini açıklamak için mal teorisini açıklamak gerekir.

Mal teorisi: ihtiyaçları gideren her şey maldır.

- 1) İlk önce insan ihtiyacın mevcut olması lazım
- 2) Eşyada yani malda insan ihtiyaçlarını gideren bir özelliğin olması gerekir.
- 3) Özellikle herkes tarafından bilenecek kabul edilecek
- 4) Malın iktisaden elverişli olması lazım. Malın iktisadi mal olması lazım.

İktisadi mal: insan ihtiyaçlarının mal miktarından fazla olmasıdır. Sonuçları:

- 1) Bir malın iktisadi bir mal olması bir topluluğun bulunması şartına bağlı değil.
- 2) İktisadi mallar, iktisadi olmayan mallara emek ayrımı rol oynamaz.
- 3) Bir malın iktisadi mal olup olmaması kendinden kaynaklanmaz.
- 4) Bir üst derecedeki malın iktisadi mal olup olmamasına bağlıdır. Üst derece malları; yatırım malları, alt derece malları; tüketim mallarıdır. (Yükleme teorisi yada atıf teorsisi olarak ifade ediliyor.)

Mengel cetvelini oluşturmuş.

Değer Teorisi

İktisadi olmayan malın hiçbir değeri yoktur.

Hem toplam hem marjinal faydayla açıklanmıştır.

Değer sübjektiftir ve psikolojik faktöre bağlıdır.

Değer hiçbir zaman bir miktar değildir. Değer her zaman için bir orijindir. Bu değeri biz veririz.

Üretimde kullanılan malların değerini bu malların üretildiği nihai malların sağlayacağı potansiyel fayda belirleyecektir.

Değerin asla üretim maliyetiyle ölçülemez alakası yok.

Düşük dereceli tüketim mallarının değerini toplam fayda ve marjinal fayda belirler.

Yüksek dereceli yatırım mallarının değerini tüketim mallarının marjinal faydası belirler.

Yükleme teorisine göre, üretim faktörlerinin kendi mübadele değerini belirleyen kullanım değeri yükselmektedir.

Hengel cetvelinde insanlar önce 1. derecede mallarını sonra 2. derece mallarını sonra 3. derece mallarını tatmin ediyorlar.

Wieser

Marjinal faydanın ismini koyan kişidir.

Bir malın toplam faydası o malın marjinal faydasıyla toplam prim miktarının çarpılmasıyla elde edilmektedir.

Objektif mübadele değeri bulunmamakta.

Ekonomide sınırlı olsa gerektiğinde mübadele edilebilir düşüncesi yüzünden diğer Avusturya okulu düşünürlerinden ayrılmaktadır.

Bohm Bawer

İktisada zaman analizini kazandırmıştır.

Zaman bütün değişenleri etkiler. Çok önemli bir değişkendir.

Zaman önceleri statikti Bohm'le değişti

Faiz teorisi oluşturmuştur. Bugün ki tüketimden vazgeçerek yapılan tasarrufun biz özeliğidir faiz

İktisadi büyümede tasarruf ve sermaye çok önemlidir.

Walras

Marjinalizmin ilk kurucularından sayılır.

Fransızdır.

İktisat hocasıdır, hocalık yapmıştır.

Genel denge analizini yapmıştır. Makroya çok katkı yapmıştır.

“Kısmi denge analizini” Marshal mikro bazlı yapmıştır.

Genel denge analizi hem mal hem üretim fonksiyonunu kapsar.

Değer Teorisi

Sayısal serveti tarif ederek başlamıştır.

Maddi ve gayri maddi eşyanın bütünü sosyal serveti oluşturur.

Sosyal servet kıt ve faydalı olan şeyleri gösterir.

3 sonuç çıkarıyor kıtlıktan;

- 1) Kıt mallar mülkiyete konu teşkil eder.
- 2) Kıt malların bir değeri vardır. Sadece kıt malların değeri vardır.
- 3) Kıt mallar üretirler

Giderilen son ihtiyacın şiddeti iki unsura dayanır;

- 1) Malların genişliği
- 2) Faydanın yoğunluğu

Faydanın genişliği fiyat 0 olduğu durumdaki malda talep edilen miktarı gösterir.

Faydanın yoğunluğu; sosyal servetin bazen şiddetle bazen de daha az şiddetle ihtiyaca cevap vermesidir.

Fayda yoğun ise fiyat yükselmelerine karşı talep kazanmaz.

Marjinal fayda giderek azalır.